

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič & Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3.—, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO

LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

PODEUZNICE:

MARIBOR, Grajski trg št. 8 — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 100.
NOVO MESTO, Ljubljanska c. Tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri postnem Čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

POGREB ŽRTEV POTRESNE KATASTROFE NA GRŠKEM

Žrtve pokopavajo v skupnih grobovih — Potresni sunki se še vedno nadaljujejo

Atene, 1. oktobra. P. Včeraj popoldne so v Jerisi pokopali 70 žrtev potresne katastrofe v skupnem grobu, ki so ga izkopali vojaki. Pri tej priliki je prišlo do ganljivih prizorov obupa sorodnikov. Ker je bil pri potresu ubit tudi župnik v Jerisi, so blagoslovili žrtve trije drugi svečeniki iz sosednih vasi, ki so prišli sami k pogrebu hudo ranjeni. Vsačani so namreč kategorično zahtevali, da se mora pogreb izvršiti s cerkvenimi obredi, čeprav je bil pokop žrtev zaradi velike vročine iz zdravstvenih razlogov nujno potreben. Tako se je zgodilo, da so prišli k pogrebu ranjeni svečeniki, da izpolnijo svojo dolžnost. Včeraj so iz razvalin nekega prebiterija izkopali še dva ubita svečenika. Preostali, ženske, otroci in moški, so jokali cele ure pred grobovi.

Enaki prizori so se odigrali tudi v vasi Stratoniion, kjer so pokopali 40 mrtvih v skupnih grobih in kjer so hoteli prebival-

ci pogreb nasilno preprečiti, ker so zahtevali za vsakega mrtvega poseben grob. Oblasti so le s težavo prepričale kmete, da pokop posameznih žrtev zaradi močnega razpadanja trupel ni več mogoče. Končno so se dogovorili, da pokopujejo le po 8 mrtvih v skupen grob.

V bolnicah leži mnogo ranjenecov, ki so si polomili ude ali pa se drugače poškodovali, ker so po prvem potresnem sunku poskakali skozi okna ali pa z balkonov. Še včeraj so se tuili iz razvalin posameznih hiš obupni klici ranjenecov na pomoč, ki so jih kasneje izkopali. Pokazala se je potreba, da je treba preiskati ves polotok Kalkidike, ali niso morda še kje kakšne žrtve. Povsod se vidi živina, ki blodi okrog brez gospodarja in išče napol sestradana krme.

Solun, 1. oktobra. Tu so zabeležili nove potrese od sredi ob 22. uri do danes dopoldne. Več hiš se je podrlo, vendar ni žlova-

skih žrtev. Solunsko prebivalstvo je preteklo noč prebilo pod milim nebom. Trgovci po vsej Grčiji pobirajo prispevke za nesrečne žrtve.

Atene, 1. oktobra. V Solunu vlada še vedno panika. Vsako delo je ustavljeno. Prebivalstvo kampira na prostem. Mnogo hiš na periferiji mesta je bilo hudo poškodovanih. Več angleških ladij je pripeljalo šotore ter je napravilo zasilne bolnice. Tudi vlada bo dala na razpolago šotore, ker sedanja zasilna stanovanja ne zadoščajo. Novo središče potresa je otok Kythera. Angleške vojne ladje so obstrlejevale ruševine v Heriosu in Stavrosu na vzhodni obali polotoka Kalkidike, da porušijo razpokane zidove, ki so tvorili veliko nevarnost za prebivalstvo. Včeraj so se zopet občutili manjši potresni sunki. Na polotoku Atos je škoda neznatna. Zgodovinski samostan in cerkve niso bili poškodovani.

Obsodba v beograjskem procesu

Vseučiliški profesor dr. Jovanović obsojen na leto dni strogega zapora

Beograd, 1. oktobra. Danes opoldne je bila pred državnim sodiščem za zaščito države razglašena razsodba proti dr. Dragoljub Jovanoviću in tovarišem. Dr. Dragoljub Jovanović je bil kaznovan z enim letom strogega zapora po § 3. zakona o zaščiti države v zvezi s paragrafi 26. in 71. kaz. zakona. Obsojencu se vračuna v kazenski preiskovalni zapor. Obtoženec Jaša Davičov je bil obsojen na 4 mesece strogega zapora. Tudi njemu se računa preiskovalni zapor. Miodrag Miletić je bil obsojen na 5 mesecev strogega zapora po gojnoj na dve leti. Obtoženec Peter Popo-

vić je bil obsojen na šest mesecev strogega zapora. Ostali obtoženci in sicer poštini uradnik Demeter Benić, odvetniški pravnik Stanko Trifunović, zasebni uradnik Borislav Lukić, direktor ogledne in kontrolne postaje na Topčiderju dr. Dragomir Čosić, novinar Vasa Srzentić, zdravnik dr. Sima Milošević, zasebna uradnica in sestra glavnega obtoženca Nada Benić in članica beograjskega gledališča Ljubica Kovačević so bili oproščeni.

Razsodbo je prečital predsednik dr. Rusomir Janković. Citanje obsodbe še traja.

Novi finančni direktor

Danes je prevzel vodstvo finančne direkcije g. dr. L. Valjavec

Ljubljana, 1. oktobra. Danes je nastopil svojo službo novo imenovan finančni direktor g. dr. Ljudevit Valjavec. In prevzel takoj vodstvo dravske finančne direkcije v Ljubljani.

G. dr. Valjavec je bil rojen v Ljubljani leta 1879. In je tu tudi dovršil 5 razredov gimnazije. Končal je gimnazijske študije na Dunaju, kjer je tudi obiskoval univerzo in dosegel doktorsko čast.

Do konca leta 1918. je služil kot finančni konceptualni uradnik pri finančnem ministru na Dunaju. Kot zavežen Slovenec je takoj po prevratu, že meseca decembra 1918 odšel v Slovenijo in se postavil tedanjim narodni vladi na razpoložanje. Ko je prešle tedanje okrajno finančno ravnanje v Mariboru v slovensko upravo, je bil dodeljen istemu in tam služil ves čas, dokler ni bilo ukinjeno konec leta 1928. Nato je služboval pri dravski finančni direkciji leto dni in vodil šef odsek za trošarine in takse.

Začetek leta 1930. je bil dr. Valjavec premeščen kot šef finančnega inspektorja v Kragujevac k dunj. finančni direkciji. Meseca februarja 1931 je bil kot pomočnik finančnega direktorja III/2 položne skupine premeščen k zetski finančni direkciji v Podgorici, kjer je v istem svojstvu služil doslej.

Z ukazom Nj. Vel. kralja od 19. avgusta 1932 št. 3737/M. je bil postavljen za finančnega direktorja dravske finančne direkcije v Ljubljani, kjer je nastopil službo dne 1. oktobra t. l.

Novi finančni direktor je znan kot odličen finančni upravitelj, veziran na vseh poljih finančne upravne službe. Zlasti se je odlikoval kot strokovnjak v takšnih in

trošarinskih zadevah. G. dr. Valjavec je med finančnim uradništvom znan kot vesten in objektivni šef, ki je v vseh panogah mnogostranske finančne službe temeljito poučen.

Kot zasebnika poznajo dr. Valjavca vsi Slovenci, ki so pred vojno živeli na Dunaju, kjer je ustanovil tamošnjo podružnico Slovenskega planinskega društva, katero je kot predsednik vodil dolgo vrsto let. Tudi v širših slovenskih dunajskih krogih je bil dr. Valjavec dobro znan kot prvi tajnik Slovenskega pevskega društva na Dunaju, ki je zbiralo vse slovenske čutke pevce in je veljalo kot panslaviistična organizacija.

V Mariboru je dr. Lj. Valjavec ustanovil že leta 1919 Društvo jugoslovanskih državnih uslužbencev in se v njem krepko udeleževal kot vnet organizator in delavec. To društvo je ustanovilo konzumno prodajalno, ki je bila predhodnica današnje, tako lepo se razvijajoče mariborske Nabavljalne zadruge državnih uslužbencev. Kot vnet društveni delavec je v Mariboru vodil vrsto občnih zborov raznih narodnih društev, v katerih se je udeleževal kot odbornik. Nekaj let je bil tudi predsednik orkestra Glasbene Matice v Mariboru, ki je po njegovem odhodu kmalu prenehal delovati.

V dobi njegovega službovanja v donavski in zetski direkciji se je dr. Valjavec izvenuradno manj udeleževal, ker je moral osredotočiti vse svoje sile na važno reorganizacijsko delo v finančni upravi, za kar je bil baš pozvan v Kragujevac in kasneje v Podgorico.

Iz Litije

— Iz življenja naših sportnikov. Pri nas obstaja še nekaj let SK Litija, ki pa sedaj še ni bil včlanjen v LNP. V nedeljo 2. oktobra se bo odigrala poizkusna tekma za vstop v LNP. Naša enajstotnica nastopi proti rezervi ljubljanske Litije. Tekma se bo začela ob 16. na igrišču v Svarcevi hosti.

— Prireditve zveze bojevnikov. V soboto in nedeljo, obakrat ob 18. zvečer, uprizaro člani zagorske podružnice Zveze bojevnikov v Litiji znano Matičičovo bojno igrano »Kavarija«. Pri prireditvi bo sodelovalo okrog 60 oseb in se bo vršila na Brinovem vrhu, vhod z Glavnega trga. Igra prikazuje prizore iz življenja naših fantov in moč v letih 1914—1918. Sodelovala bo tudi litijska gasilska godba pod vodstvom kapelnika g. Klemenčiča. Ob tej priliki se bodo menda organizirali tudi nekdanji vojniki iz Litije in okolice v samostojno zvezo bojevnikov za litijski okoliš.

— Prvi sokolski kroji na Poljski. Najmlajša sokolska četa v Zasavju doživi v nedeljo 2. oktobra svoj zgodovinski dan. Letošnje poletje ustanovljena sokolska organizacija bo imela v nedeljo že svojo prvo javno manifestacijo, ki jo bodo obiskali številni sokolski prijatelji iz Zasavja. Zlasti se bo s sodelovanjem odzval litijski Sokol. Člani dramatičnega odtoka uprizorjevali br. Bena Pečnika burko »Butasti muzikant«. Igra se bo odigrala na odru poljske šole. Potem pa nastopijo na telovadnici pred šolo razni telovadni oddelki. Prireditve se bo vršila ob 10. dopoldne takoj po maši. Člani litijskega Sokola se odpeljejo do postaje Save deloma že s prvim jutranjim vlakom ob 6. deloma z dopoldanskim ob 8. Zagorjani, ki prikorakajo na Poljsk pod vodstvom rudniške godbe s kapelnikom g. Godino na čelu, pa pojdejo peš preko Renk. Tako s Save kakor tudi z zagorske postaje je do Poljske okrog dve uri. zadnja pot je malce daljša. Na veliko sokolsko prireditev na Poljsko na opozorjamo zlasti ljubljanske in zasavske planinarje. Kraj je idiličen, v okolici so le-

pe razgledne točke, pa tudi Poljski sam ima širok horizont. Vsak izletnik pa bo gotovo rad pohitel na romantični Ostrzež, ki je po grebenu res — oster. Veselični odsek vrlih Poljsčanov je preskrbel vse potrebno tudi za telesni blagor in se bo vršila ob zvokih godbe veselica. — Golovom in drugim zabavnim sporedom. Izleta se udeležijo tudi šmarnski pevci. Vrhi sokolski četi, ki ji starostuje tamkajšnji šolski upravitelj br. Josko Aničič z vnetimi sodelavci, svojo soprog, učiteljico s. Elo Kunsterlevo, županom br. Pogracem, tajnikom br. Feletom in ostalimi krajevnimi čimtelji, želimo obilno uspeha.

Nezgodita italijanskega parnika

Gibraltar, 1. oktobra. Največja italijanska motorna ladja »Rex« je radi defektov pri motorju in električnih instalacijah prisilno pristala v Gibraltar. 2000 potnikov je primoranih, da izgubijo dva dni ali več časa. Med njimi sta tudi ameriški poslanik v Rimu in bivši newyorški župan Walker. Italijani so hoteli s tem parnikom pobiti rekord nemškega parnika »Bremen«, ki je dosedaj najhitrejši.

Nova vojna napetost v Južni Ameriki

Bogota, 1. oktobra. g. V južni Ameriki grozi nova nevarnost vojne. Izbruh sovražnosti med Kolumbijo in Peruom je postal neizogiben. Ker so peruanski čete že zasledile kolumbijski kraj Letizija, je večer kolumbijska vlada na zahtevo kolumbijskih nacionalistov odredila vpoklic rezervnih častnikov ter novih rekrutov. Splošna mobilizacija se pričakuje vsak čas.

INOZEMSKÉ BORZE.

Curih: Pariz 20.32 in pol. London 17.94. Newyork 518.87. Bruselj 17.37 in pol. Milan 26.60 in pol. Madrid 42.40. Amsterdam 208.40. Berlin 128.42 in pol. Sofija 3.74. Praha 15.35. Varšava 58.12 in pol. Bukarešta 3.06.

Papen za pakt s Francijo

Nova izjava nemškega kancelarja francoskemu novinarju — Papen za nadaljevanje pogajanj

Pariz, 1. oktobra. Nemški državni kancelar Papen je sprejel glavnega urednika lista »Republique«, organa levega krila radikalnih socialistov. Papen je izjavil francoskemu novinarju, da je v Lausanni izrazil napram francoskemu ministrskemu predsedniku željo, naj bi Francija in Nemčija sklenili konzulativen pakt, da bi se preprečilo, da bi inicijativa od ene ali druge države motila odnose med obema državama. Državni kancelar je z veliko odločnostjo dodal, da je, kakor v ostalem

vsil Nemci, mnenja da ni mogoča obnova Evrope, dokler ne bo priznana vojaška enakopravnost. Državni kancelar je poleg tega povdarjal namero nadaljevati lojalno izmenjavo misli med obema državama, da bi se dosegel »iši sporazum obojestranskih obveznosti. Papen je pri tem dejal dobesedno: Gojim globoko željo, da delam za mir. Čakam na možus vivendi, ki bo dal moji državi možnost, da se udeleži dela razorožitvene konference.

Narodni javnosti

Sredi meseca oktobra bo dvajset let, odkar se je pričela zmagovita balkanska vojna, ki je osvobodila naše brate izpod stoletnega turškega jarma in bila predhodnica velike svetovne vojne, ki je donesla svobodo tudi nam.

Dolžnost naša je, da ta jubilej dostojno proslavimo.

V to svrhu vabim v sporazumu z g. ministrom dr. Albertom Kramerjem vse narodne naše kulturne organizacije in vse kroge, ki bi hoteli sodelovati, na sestanek, ki bo v ponedeljek 3. t. m. ob pol 21. v predavalni dvorani »Zveze kulturnih društev« v Kazini II. nadstr.

V Ljubljani, 1. oktobra 1932.

Rasto Pustoslavšek,
nar. poslanec

Odlikovanje učiteljev

Beograd, 1. oktobra. Na predlog prosvetnega ministra je Nj. Vel. kralj odlikoval večje število prosvetnih delavcev. Med drugimi so odlikovani:

Z redom Jugoslovanske krone V. stopnje učitelji: Rado Grum v Ljubljani, Janko Polak v Ljubljani, Ljudevit Musek v St. Vidu, Matija Brezovic v St. Rupertu, Henrik Šel v Konjicah, Josip Kobal v Ljubljani, Ivan Dimnik v Ljubljani, Anton Hren v Ljubljani.

Z redom Sv. Save V. stopnje učitelji: Viktor Grčar v Mariboru, Mira Engelman v Ljubljani, Metod Kumelj v Ljubljani, Ljudevit Ivanišič pri Sv. Juriju, Rudolf Pleskovič v Trbovljah, Vekoslav Mlekus v Ljubljani, Zdravko Mikuš v Brezovici, Valentin Doljak v Dolenjem Logatcu, Mirko Vaua pri Sv. Marjeti, Miloš Tajnik v Slov. Bistrici, Fran Mervar v Žužemberku, Anton Gnus v Dolu, Vinko Straz v Dol. Logatcu in Dušan Šestan v Ptuj.

Novi oficirji

Beograd, 1. oktobra. Danes so na svečan način napredovali gojenci 57. razreda vojne akademije v čin podporočnika. Vojni minister je čestital novooimenovanim oficirjem ter izročil najboljšemu med njimi, Ratimiru Kalafatoviću, dar Nj. Vel. kralja, prekrasno sabljo. Ob 11. dopoldne so bili novi oficirji sprejeti v posebni avdijenci na dvoru.

Fond za valorizacijo žitnih cen

Ženeva, 1. oktobra. Splošna razprava na plenarni seji Društva narodov se je danes končala, tako da so moge posamezne komisije pričeti s svojim delom. Med drugimi je zasedal študijski odbor za evropsko unijo, da zavzame svoje stališče k sklepom konference v Stres. V evropski komisiji je francoski izvedenec Elbel izdelal načrt za mobilizacijo splošnega fonda, ki naj bi služil za valorizacijo žit centralne Evrope, kakor tudi za stabilizacijo valut. Po Elbelovem predlogu naj ti se pobirala za dotacijo tega fonda stabilistična pristojbina dveh promile od mednarodne trgovine. Elbel izjavlja, da bi se moglo na ta način letno dobiti 1 milijard frankov. Dalje je bil predložen sovjetsko-ruski načrt gospodarskega pakta o renapananju ki ga je sovjetsko-ruska delegacija lansirala že lani.

Postani in ostani

član Vodniške družbe!

Zdravniki in sanacija delavskega zavarovanja

Konferenca zdravnikov okrožnih uradov v Vrnjački banji — Pri nas izdamo za zdravila več kot v drugih državah

Vrnjačka banja, 30. septembra. p. Po kongresu jugoslovanskih zdravnikov je vodstvo SUZOR-a izkoristilo priložnost in sklicalo konferenco zdravnikov okrožnih uradov za zavarovanje delavcev iz vse države. Na konferenci so razpravljali o najaktualnejšem problemu socialnega zavarovanja pri nas, o sanaciji delavskega zavarovanja, ki je zaradi stalno naraščajočega deficita pred katastrofo. Na dnevnem redu je bilo ne samo vprašanje finančnega ravnotežja delavskega zavarovanja, marveč tudi vprašanje reorganizacije zdravniške službe pri posameznih OUZD, kakor tudi celokupnega poslovanja osrednjega urada.

Konferenco je vodil podpredsednik glavnega odbora SUZOR-a g. Pfeifer, ki je v svojem nagovoru naglašal, da je poštavljena novoimenovana uprava pred najtežavnejšo nalogo: Rešitev delavskega zavarovanja pred katastrofo. Usoda delavskega zavarovanja pa je v marsikakem pogledu odvisna baš od zdravnikov. Zato apelirajo na zdravnike, naj aktivno sodelujejo pri reševanju tega problema. Najti je treba rešitev, ki ne bo prinesla preobremenitve ne gospodarstvu, ne delavstvu in namenscencu.

Generalni ravnatelj SUZOR-a g. Glaser je v obširnem govoru, podprtem s točnimi podatki, orisal sedanje kritično stanje delavskega zavarovanja. Med drugim je navedel, da je 18 izmed 20 okrožnih uradov zaključilo poslovno leto z velikim deficitom, ki znaša skupno nad 31 milijonov. Podpore v denariu in drugih dajatah so znašale 267 milijonov. t. j. 88.53 vseh dohodkov. Glavni vzrok kritičnega stanja je v splošni gospodarski krizi, ki ima za posledico stalno nazadovanje članstva. Samo v letošnjem letu je nadlo število zavarovancev za nad 100.000. Kljub vsej štednji bo tudi v letošnjem letu znašal primanjkljaj okrog 10 do 15 milijonov. Če ne bo mogoče doseči finančnega ravnotežja, bo celo zavarovanje propadlo.

Direktor zdravstvenega oddelka dr. Zeljko Han je v svojem govoru omenjal razne predloge, kako bi se rešilo delavsko zavarovanje. Ugotovil je, da so bile izdane za zdravila ogromne vsote. Samo pri tem bi se dalo letno prihraniti okrog 10 milijonov. Pri nas se izdaja za zdravila mnogo več, kakor v katerikoli drugi državi. Izredno visoki so tudi bolniški stroški. V svojih nadaljnjih izjavah se je bavil s problemom zdravil pri nas in naglašal, da dovoljujejo pravila delavskega zavarovanja, da se pri nabavi zdravil daje

prednost domačim proizvodom. Opozarjal pa je na to, da je docela nedopustno, da se trošijo ogromne vsote za inozemske specialitete, ki jih po večini vrhu tega pridelujemo še doma. Farmaceutska panoga je pri nas že zelo dobro razvita, toda inozemska industrija razpolaga z boljšo reklamo. Ob zaključku svojega govora je orisal nekaj program, ki mora veljati za zdravnike okrožnih uradov. Dejal je med drugim:

Temeljno načelo našega dela v delavskem zavarovanju mora biti, da je treba delavcu pošteno dati vse, kar mu po zakonu pritiče. Najodločnejše pa je treba zatreči vse zlorabe. Kdor po zakonu nima pravice na podporo, ne more in ne sme dobiti niti pare. Ako se ne bo postopalo na vseh poljih skrajno štedljivo, ni rešitve za naše delavsko zavarovanje. Zato apelirajo na vse zdravnike, da tudi oni s se je nato še obširna debata o reorganizaciji svojim delom pripomorejo, da se ta obče koristna in potrebna ustanova reši. Vršila zacija zdravniške službe in o reformah pri izdajanju zdravil.

Hoover za znižanje delovnega časa

Washington, 1. oktobra. V brezličnem govoru je Hoover izrazil upanje, da se more vprašanje brezposelnih v Zedinjenih državah rešiti le tako, da se zniža delovni čas in da se izločijo otroci od dela. V modernem času strojev je delo otrok naravnost zločin. Otrokom se mora dati boljše vzgojo.

Ameriški parnik se je potopil

Otoki Sv. Pavla, 1. oktobra. g. V severnem Pacifiku se je dogodila težka pomorska nesreča, ki je po prvih poročilih zahtevala 30 žrtev. Ameriški tovorni parnik »Neveda« se je s polno paro pri otoku Amatignak zaletel v skalo ter se dobesedno razčlenil na dvoje. Rešeni so bili samo 3 člani posadke, ostalih 30 je utonilo.

Dr. Župančič nevarno obolel

Ljubljana, 1. oktobra. Ponoči so odpeljali bivšega ministra dr. Nika Župančiča na kirurški oddelk dr. bolnice z rešilnim vozom. Primarij g. dr. Blumauer je bolnika takoj operiral. Boleden je sicer zelo nevarna, vendar je upanje, da bo bolnik okrevl.

Vojaška uprava prevzela vojašnici

Vojaška oblast je prevzela od mestne občine vojašnice vojvode Mišića in kralja Aleksandra I.

Ljubljana, 1. oktobra. — Z nekaj let se med erarjem in mestno občino ljubljansko vlogo pogajanja, da bi erar prevzel v svojo posest vojašnice vojvode Mišića na Taboru in artiljerijsko vojašnico kralja Aleksandra I. ob Dunajski cesti, ki ju je zidala mestna občina in ju kot svojo last prepustila proti primeroma nizki najemnini vojaški upravi. Tako je enar že prevzel tudi vojašnico kralja Petra I. na Poljanski cesti, ki je bila prej celna last.

Vojašnici sta bili za mestno občino silno breme, ker je morala izdati ogromne vloge za stalno velika popravila, za vzdrževanje starih ogromnih obsegov, za vodovod in vse druge potrebe, tako da se jih je morala iznebiti na kakršen koli način. Najemnina je bila sicer za malo vsoto regulirana, ko je poslovalo še stanovanjsko sodišče, stroški so pa neprestano rasli, zlasti odkar je od 1. 1925. dalje odpadla tudi najemnina. Izguba za mestno občino je rasla od dne do dne in čisto naravno je, da se je magistrat kot dober gospodar moral braniti velikih popravil in jih odlašal, kolikor je bil mogoč. Tako so samo najnovejša popravila proračunjena na 5 milijonov Din! Zupan ljubljanski g. dr. Dinko se danes lahko upravičeno pohvali, da je po dolgoletnih mučnih pogajanjih in po tih, kjer je zlasti pomagal minister g. dr. Albert Kramer in bivši komendant dravske divizije, div. general g. Tripkovič, dosegel za Ljubljano neprecenljivo velik uspeh, da erar končno prevzame precej zanemarljivi vojašnici v svojo last, v zameno pa zapuščenemu staro Šentpetersko kasarno in jahalnico že v veliko mestno stanovanjsko hišo preurejene nekdanje Nuškove vojašnice v Trnovem.

Po nalogu ministra za vojno in mornarico je komanda dravske divizije že imenovala v komisijo za zamenjavo vojašnic komandanta vojašnice kralja Aleksandra I. g. polkovnika Radovana Jovanovića, komandanta kasarne vojvode Mišića, ki ga zastopa g. podpolkovnik Maras, pomočnika komandanta ljubljanskega vojnega okroga g. podpolkovnika Jorgovića, referenta sodstva komande dravske divizije oblasti g. podpolkovnika Jeličiča in kontraktualnega tehničnega uradnika te komande g. ing.

Celjske občinske zadeve

Vprašanje brezposelnosti — Razne komunalne in tekoče zadeve

Celje, 1. oktobra.

Snovi je imel celjski občinski svet prvo sejo po počitnicah. Po otvoritvi seje je zupan g. dr. Gorican poročal o uveljavljenosti akcij za zaposlitev in podpiranje brezposelnosti ter za pomoč siromašnim slojem v celjski mestni in okoliški občini. Na predlog obč. odbornika dr. J. Hrašovca je bilo sklenjeno, da bi občinska uprava zbrala podatke o številu inozemcev, ki so zaposleni pri industrijskih in trgovskih podjetjih v Celju in okolici. Na podlagi teh podatkov bo občina zahtevala od banske uprave in pristojnega ministrstva, da se omejijo dovoljenja za daljše bivanje in za zaposlitev inozemcev v naši državi. Volitev upravnega odbora Mestne hranilnice, ki bi se bila morala vršiti na sosednji seji, je bila odročena do prihodnje seje, ker zadevni predlogi še niso pripravljeni.

Personalni odsek. V tašni seji je bil s 1. oktobrom na lastno prošnjo upokojen Miha Soster, strojnik v mestni kladnici. Gosp. Mirko Razag, doslej uradnik pri predstojništvu mestne policije, je prevzel mesto vojaškega referenta pri mestnem načelnstvu. Gosp. Drago Znidarič je namenjen kot dnevničar pri predstojništvu mestne policije.

Finančni odsek. Prošnji javne bolnice za odpis kanalske pristojbine in Obrtnega društva za odpis najemnine vinarja sta bili odklonjeni. Občina bo vzela v pretres vprašanje preureditve centralne kurjave v poslopju meščanske šole v etažno kurjavo. Stroški za regulacijo Savinje in pritokov so proračunani na 37.228.000 Din, stroški za regulacijo pritokov samih

Vladimira Asejova, pa tudi župan je že včeraj imenoval v to komisijo šefa gospodarskega urada g. ravnatelja Jamšigaja, mestnega inženjerskega g. inž. Perka, občinskega svetnika g. Urbasa, ravnatelja g. Sebeniča in gradbenega prejšnjega referenta g. dr. Kodreča. Komisija se v najkrajšem času sestane in upamo, da bo kmalu končala svoje delo, kar je važno zlasti za Šentpetersko vojašnico.

Uprava justične palače je namreč odpovedala policijske prostore in tako mora policijska uprava iskati prostore za policijske zapore. Ze včeraj bi bila morala policija svoje goste izseliti iz justične palače, drugega hotela pa se nikjer ni našla. Tako je čisto umeven predlog, naj se policijski varovanci zateko v že nad sto let preizkušeno zavetje nekdanjega častitljivega doma kranjskih Janezov. Kaj še mestna občina namerava s Šentpetersko vojašnico, kjer ima že sedaj svoj dom nekaj državnih uradov ni znano, a po Ljubljani se je celo že govorilo, naj na tem prostoru stoji — univerza. Upamo, da so bile to le fantazije, ker imamo že vendar krasne, a dosedaj še neizvedljive Plečnikove načrte za univerzo na parcelah Čekinovega gradu in v Tivolju, da bi ves ta del Ljubljane z muzejem. Narodno galerijo v Narodnem domu in opernim gledališčem tvorili pravi gaj slovenskih muz. Glavno je, da mestna občina s prevzemom stare Šentpeterske vojašnice pride v posest velike stavbne parcele v mestu.

Kaj bo s spominov polno trnovsko »rajtšolo«, tudi še ni znano. Za sedaj jo bodo najbrže uporabili za začasnno nastanjenje deželjancev, pozneje pa bo Nuškovo jahalnico občina gotovo koristno prezidala za stanovanja, mogoče je pa tudi, da se bodo v njej vadili policijski jahači.

Vse to, kaj bo momentano s Šentpetersko vojašnico in trnovsko jahalnico, je danes malenkostno v primeri z veliki »horistjo«, ki jo ima mestna občina s tem, da se je iznebila ogromnih stroškov z velikimi vojašnicami, zato je pa vsa Ljubljana dolžna zahvaliti predvsem županu g. dr. Dinku Pucu in občinskemu svetu, predvsem pa tudi svojim prijateljem v vojaških krogih in v ministrstvih.

Občni zbor Gledališkega odra v Kranju

Iz marljivega in plodnega delovanja te kulturne ustanove

Kranj, 30. septembra. Gledališki oder Narodne čitalnice je brez dvoma društvo, ki pokaže občinstvu vsako leto največkrat med vsemi našimi naprednimi društvi sadove svojega dela. Zato pa tudi zasluži, da ga občinstvo upošteva, kar pa stori edino le, če redno obiskuje predstave, ki jih oder prireja. Oder ima vsako sezono na programu prvotne dela, ki jih vpirajo tudi veliki odri; naši igralci so tudi toliko trdnjavni in izsolani, pri tem pa še zelo postrževalni, da vsaka predstava Gledališkega odra občinstvu res nekaj nudi.

Pretekli tork, 27. septembra zvečer se je vršil redni občni zbor odra, ki ga je vodil namesto odsotnega predsednika podpredsednik dr. Stanko Sajovic. Poročal je splošno o uspehih in neuspehih lanske sezone, ki je bila že 69. po številu. Torej bo letošnja sedemdeseta in zato jubilejna. Poudarjal je, da je od marljivega delovanja, kritičarja je, da je malomarnost onih kranjskih slojev, ki se vse premalo zanimajo za Gledališki oder, ki je govorilo na kulturna ustanova, in ki niti s svojim posetom predstav ne podpirajo društva. Navzoči so nato počastili spomin dveh zaslužnih in delavnih članov Gledališkega odra, pokojnega Jenka Sajovca in Dušana Pira.

Tajnik je poročal, da je oder v pretekli sezoni vprizoril 8 novitet in 18 repiz. Večino del je režiral neumorni Dorče Kern,

nekaj pa Makso Reš, Rudolf Hlebiš, inž. Fugina in Božo Plabuta. Oder je v zvezi s sokolskim društvom in Kolom jugoslovenskih sester proslavil 16. decembra 1931 rojstni dan Nj. Vel. kralja Aleksandra z vprizoritvijo Kraigherjeve »Sokolke«. Čisti dobiček 3117.50 Din so dobili brezposelnosti. Bilo je troje gostovanj: 9. marca se je vršil koncert Zikovcev, 15. junija pa je gostovala ljubljanska drama z Begovičev »Brez tretjega«. Glasbena šola je gostovala z mladinsko igro »Sirota Jerica«. Oder šteje trenutno 133 članke in članov. Blagajniško poročilo je pokazalo zelo žalostno sliko, ki pa ji je kriva samo malomarnost nepozornosti občinstva.

V gledališki dvorani je bila nedavno montirana prvotna zvočna aparatura, tako da bo kino, ki bo predstavljal prvotne filme, gotovo doprinesel k društveni blaginji. Knjižnica Gledališkega odra je morda največja odreda knjižnica na Goranjskem, saj obsega 640 del v 1505 izvodih, ki so na razpolago tudi drugim odrom. Po prebranih poročilih, ki so bila vsa vestno sestavljena, je predlagal revizijski odbor absolutorij, ki je bil enoglasno sprejet.

Nato so se vršile volitve. Za predsednika je bil soglasno izvoljen dr. Stanko Sajovic. Ostali odbor je sestavljen sledeče: podpredsednik Ivan Slavac, tajnik I. Franc Tasič, tajnik II. Vekoslav Figar, blagajnik Karol Ašman, knjižničar Metod

Ašman, gospodar Dorče Kern, garderobier žvo Wendling; odborniki Fran Sliv, Rudolf Hlebiš, Jelko Vajt, Julij Luza, Adolf Klavara, Makso Reš, Božo Plabuta; revizorja Avgust Kraigher in Jurij Gregorc. Končno je bilo sklenjeno, da se dovoli članom odra pristop k vajam, ki naj bi nadomestile praktični pouk. Vse, ki imajo veselje do igranja, vabi Gledališki oder k sodelovanju. Udeležki naj se članskega sestanka, ki se bo vršil v četrtek 6. oktobra ob 20. uri v garderobi. Vabljeni so posebno pevci in pevke.

Kino „Dom“ v Novem mestu

Novomeščani so lahko ponosni na to najnovejšo kulturno pridobitev

Novo mesto, 1. oktobra. Na pragu nove sezone se pač moramo ozreti tudi na najnovejšo kulturno pridobitev dolenskega metropole. Je to modern, zvočni kino »Dom« v Sokolskem domu. Kulturnega pomena mu vsekakor n' odrekati, kot se mu mora priznati tudi gospodarsko privlačnost, kar za razvoj in napredek Novega mesta ni kar si bodi.

In na vse zadnje se je naš novi kino že izkazal. Novomeščani in okoličani so v splošnem prav zadovoljni s njim, čeravno včasih tudi pogodrnjajo nad programom. To je pa stik med vodstvom kina in občinstvom. Poglobiti ga bo treba, pa bo zadovoljstvo na obeh straneh. No, pa je tudi že tako. Da pa je vsak začetek težak, vemo vsi in upoštevaj vsakdo. Priznati moramo, da se je uprava močno trudila, da bi zadovoljila razne okuse vsakovrstnega občinstva, mnogo se je uprava pri tem naučila tudi sama in v nastopnem poslovnem letu, v katero je sopolj kino sinoči, nam obeta kar najlepši in zelo bogat program. Uvod je bil sličen s svetovno znanim grandioznim filmom »Ben-Hur«, čigar proizvodni stroški so znašali več milijonov dolarjev. Za enkrat je zaključen program do novega leta. Sami veči in najboljši filmi lanske produkcije. Med drugim se bo predstavljal sloviti »Trader Horn«, nadalje razkošne operete »Kongres plešec«, »Bomba na Monte Carlo« in »Nj. Visočanstvo zapoveduje« ter eden najlepših vojnih filmov »Bregovi v plamen«. Pri določanju »vrole« nega programa se bodo poleg umetniške višine filmov upoštevale predvsem želje obiskovalcev.

Izven rednega zabavnega programa si je zagotovil prosvetni odsek »Sokolac« tudi več kulturnih filmov. Predvajani bodo vedno v zvezi s tozadavnim predavanjem. Ze v prošlem poslovnem letu se je to vršilo.

Lep večer društva „Krke“

Ljubljana, 1. oktobra.

Malo je pri nas društev, ki bi začela svoje delovanje tako inclativno in agilno ter dosegla že v začetku tako lepe uspehe, kakor društvo »Krka«, ki se v njem zbirajo naši Dolenjci, a vedno dobrodošli gostje so tudi drugi prebivalci našega mesta. Na pragu velikih prihoditev, ki bo med njimi najpomembnejša odkritje spominke plošče Puglju prihodnjega nedelja je priredilo društvo »Krka« snovi v kletni dvorani hotela Metropol svojim članom in gostom večerjo s prijetnim družabnim večerom, ki je pokazal, da je krog prijateljev tega vzornega društva vedno večji in da bodo sadovi njegovega delovanja v bodoče še plodnosnejši. Med gosti jih je bilo zlasti mnogo iz umetniškega in gledališkega sveta.

Neumorno delujoči predsednik društva g. Rostan je iskreno pozdravil goste, zlasti pa častnega člana društva, bivšega dež. glavarja g. Frana Suklječa in ustanovnega člana g. F. Mikliča. Omenil je dosedanje delo in uspehe društva ter razvijal bodoči program, ki je zelo bogat. Društvo »Krka« je strogo nepolitično, kulturno in gospodarsko. V doglednem času priredi več izredno zanimivih predavanj o zastopnikih svetovne literature in dr. žavnih. Društvo je ustanovilo sedem odsekov, in sicer propagandni, finančni, gospodarski, prosvetni, plesni, pevski in smučarski, ustanoviti pa namerava še odsek za Notranjsko. Sklenilo je izdelati velik propagandni film za Dolenjsko. Po drobnosti bosta izdelala pisatelj Miran Jarc in akademski slikar Jakac, ki je sam filmski operator. Odkritje spominke plošče Puglju bo zelo svečano, združeno s Pugljevsko akademijo v Ljubljani in Novem mestu, prvo priredi združenje gledaliških igralcev, drugo pa novomeški Sokol. V petek 21. m. bo družabni sestanek. Na svečanosti so povabljeni vse večje dolenske občine. Za otvoritveni družabni sestanek izide lepo ilustrirana in na vsebini bogata programna knjižica.

Narodno gledališče

DRAMA

Začetek ob 20.

Sobota, 1. oktobra: Zločin in kazen. Red D Nedelja, 2. oktobra: Marij. Izven.

Ponedeljek, 3. oktobra: Celjski grofje. — Red B.

Torek, 4. oktobra: Zaprt.

Dostojevski roman Zločin in kazen v dramatisaciji g. Krasnopolskega se ponovi danes zvečer v ljubljanski drami za red D. Zasedba ista kakor pri premijeri. Režija je Bratko Kreftova.

Prva letošnja uprizoritev Pagnonove igre Marij, ki je konec lanske sezone pri edini predstavi dosegla zelo lep uspeh, je v nedeljo zvečer ob 20. uri. Marij je gimnija drama, ki jo doživljata dva mlada zaljubljenca. Ljubezna majle Fani je tako neskaljena, da je pripravljena na najtežjo odpoved. Marij pa je neodločen med ljubizjo do dekleta in sile, ki ga vleče na morje. Ta tragičen vozel se razmoti v trpi minuti slovesa. Drama je polna priskrbi prizorov in izredno lepo učinkuje na poslušalca. Režija je Gavellina in Kreftova. Predstava je izven abonmaja.

Nadaljnja repiza Celjskih grofov je v ponedeljek 3. t. m. za red B.

OPERA

Začetek ob 20.

Sobota, 1. oktobra: Fra Diavolo. Premijer. Izven.

Nedelja, 2. oktobra: Seviljski brivec. Zni. Zane cene. Izven.

Ponedeljek, 3. oktobra: Zaprt.

Opozarjamo na nocojšnjo premijero francoske komične opere Fra Diavolo.

V šol.

Učitelj: »AH mi lahko kdo pove, kaj so iskali židje najprej, ko so prišli v puščavo?«

»Hotel, gospod učitelj, se odreže Janezek.

Strahilo

Sodnik: Ali nam lahko poveste, kdo je bil navzoč, ko je vas obtoženec oklofutal?

— V prvi vrsti jaz.

Zapustil je ženo, hčerko in 2 sina. — V Kalumetu je umrla 33-letna Mildred Murn. Za njo žaluje poleg roditeljev 10 bratov in sester. — V Newyorku je umrl eden najstarejših naseljencev France Potobnik. Zapustil je hčerko in 2 sina. — Na svoji farmi na Willardu je umrl Peter Zel. Mož je bil star 72 let in je že dalj časa bolehal. Doma je bil iz Zalega loga nad Skofjo Loko. Zapustil je 2 hčerki in sina.

Samo še danes in jutri

RICHARD TAUBER

v svojem najlepšem filmu božanskih arij, ljubezni in razočaraj

SIMFONIJA LJUBEZNI

Tauber kot Cavaradossi

v »Tosci«

Najnovejši UFA zvočni tednik

Predstave danes ob 4., 1/8 in 1/10 zvečer, jutri (v nedeljo) ob 3., 5., 1/8 in 1/10 zvečer.

Elitni kino Matica

Telefon 2124

Shodi JRKD

v radovljiškem srezu:

V soboto, 1. oktobra:

ob 20. uri v Kranjski gorl.

V nedeljo, 2. oktobra:

ob 11. uri na Lescach;

ob 15. uri v Bohinjski Bistrici.

Na shodih bodo poročali:

minister g. IVAN MOHORIČ

narodni poslanec g. Karel Gajšek

in banovinski tajnik g. dr. Marjan Zajec.

v novomeškem srezu:

V nedeljo 2. oktobra v Toplicah.

Govorili bodo:

minister g. IVAN PUCELJ

narodni poslanec g. Anton Klinc,

zastopnik banovinskega odbora g. dr.

Josip Cepuder.

v krškem srezu:

V nedeljo 2. oktobra v St. Jerneju.

Govorili bodo narodni poslanci gg.:

I. Dermelj, Rasto Pustoslavšek in Milan

Mravljje.

v laškem srezu:

V nedeljo 2. oktobra v Trbovljah.

Govorili bodo narodni poslanec g. dr.

Stane Rape in zastopnik NSZ g. Juvan

in drugi.

Udeležite se shodov v čim večjem številu!

★

Krajevna organizacija

JRKD na Ježici

priredi v nedeljo, 2. oktobra, ob 10. uri

dopolnede javen shod v gostilni (salon)

pri Florjančku na Ježici. Na shodu bosta

poročala narodni poslanec A. Koman in

g. dr. Pavel Pestotnik.

Beležnica

Koledar.

Danes: Sobota, 1. oktobra katoličani:

Remigij, Semislava, pravoslavni 18. sep-

tembra.

Jutri: Nedelja, 2. oktobra katoličani:

Angel var. Miran, pravoslavni 19. septem-

bra.

Današnje prireditve.

Kino Matica: Simfonia ljubezni.

Kino Ideal: Ukročena trmoglavka.

Kino Dvor: Bagdadska lopova (Pat in

Patachon).

ZKD: »Bela Ljubljana« ob 18. v kinu

Matic.

Svetovlasko žegnanje v veliki dvorani

Kazine ob 20.

Organizacija dipl. tehnikov zborovanje

ob 20. v hotelu Miklič.

Ljubljanski Sokol, jubilejno zborovanje

ob pol 20. v mali dvorani Narodnega doma.

Ustanovni občni zbor JRKD za dvorski

okraj ob 20. pri Mraku.

Prireditve v nedeljo.

Kino Matica: Simfonia ljubezni.

Kino Ideal: Ukročena trmoglavka.

Kino Dvor: Bagdadska lopova (Pat in

Patachon).

ZKD: »Bela Ljubljana« ob 10. in ob 11.15

v kinu Matic.

Sokol IV. tekmovalno kegljanje pri Pu-

trihu ob 10. dop. ob 22.

Svoboda : Primorje ob 15.30 na igrišču

Primorja.

Svoboda II. : Primorje II. predtekma ob

14. na igrišču Primorja.

Lahkotletsko handicap tekmovalje ASK

Primorje ob 10. dop. na igrišču Primorja.

Dežurne lekarn.

Danes in jutri: Leustek, Resljeva ce-

sta 1, Bohinec, Rimska cesta 24, dr. Kmet,

Dunajska cesta 41.

Z Jesenic

Narodno železničarsko pevsko društvo

»Sloga« priredi drevi ob 20. pevsko-instru-

mentalni koncert z izbranimi sporedom. Med

drugim se bodo predvajale tudi popolnoma

nove skladbe s spremljevanjem orkestra.

Pevske točke vodi g. Sredenšek, pevsko

simfonično g. Klemenčič. Ker bo koncert

nudil lep umetniški užitek, se pričakuje, da

bo publika doela zasedla dvorano ter s tem

dala vrlim pevcom in godbenikom prizna-

nje za njihovo kulturno delo.

Na sodišču.

— Gospod polir, povejte mi no, kdaj

bo ta hiša dograjena. Rad bi se nam-

reč oženil, čim bo dograjena.

— Nič se nikar ne bojte, mladi gos-

pod, bom že poskrbel, da se bo pošte-

no zavleklo.

V spomin Milana Puglja

Življenje mu je neurejeno nihalo med honorarčki, bil je lastne nadarjenosti trpin

Ljubljana, 1. oktobra.

Ko so v tork 3. febr. 1929 ob štirih popoldnih odpeljali iz naše Slovenske Matice črni konji k Sv. Križu Milana Puglja, so vsi, ki so ga poznali, žalovali za njim, ker so se zavedali, koga so izgubili. Toda nihče se ni takrat zavedal, da ga bomo tako kmalu pogrešali. Kako zelo bi ga nam bilo treba pa ravno v sedanjih časih, vemo šele zdaj.

Ce smo kdaj bili potrebni dobre besede, ki bi nas tolažila in bodrila, trpke resnice, zlatega humora in pravega imena za vse, kar se godi okrog nas in v nas samih, potem smo vsega tega potrebni ravno v teh časih.



Vse to je imel Milan Pugelj.

Sam v sebi čisto in jasn, bil nam imenoval s pravim imenom vse kot gre in nam vsem bi postal lažje in naša vera bi bila trdnjša. V dolgoletnem boju z boleznijo mu je sicer telo oslabilo, toda njegova vera, upanje in ljubezen do vsega našega je ostala krepka in zdrava.

Pugljevo življenje je imelo do svetovne vojne, med njo in po nji vedno drugo obliko; ravno tako se razlikuje njegovo javno delo kot časnika, literata in režiserja. Toda povsod se vpleta v njegovo delovanje kot vidna rdeča nit: naš človek, skrit, toda delaven, ljubljen, toda ne slavljen, globok in ne bobneč, bolj pošten in zvest kot si o njem misli, bolj trpeč za vse naše kot nam je to kazal.

Tudi zato bi ga še danes potrebovali.

Življenje Milana Puglja je tipično življenje talentiranega našega malega človeka, ki je bil premalo praktičen in preveč pošten, da bi se znal prikoristiti do kakšne meščanske imenitnosti. V učiteljski družini rojen v Kandiji (3. I. 1883), je študiral v Novem mestu in na Sušaku. Ker mu je oče zgodaj umrl, si je moral služiti kruha kot novinar. Bil je nekaj časa urednik »Slovenca«. Ker se je že v mladosti bavil z literaturo in posebno z novelistikom, je v veseljem sprejel 1. 1910 tajištvo »Slovenske Matic« in ko so avstrijski propagandisti razpustili to društvo, je ostal Pugelj brez kruha. Med vojno je igral — letos obhajamo ravno 40. letnico Slov. gledališča — klavir v kinu »Central« (sedanji operi). Poslušajmo, kako mu je bilo pri srcu, ko je igral ravno tisti večer, ko se mu je smrti ponesrečila njegova mati:

»Jaz pa nič drugega pred očmi, kakor svojo mater. Vidim jo, kako zadene s soncem ob rob ostre skale. Potem se prevrne v kalno, gnilo vodo tako, da leži vzrak. Voda je plitka, glavo drži iz nje, strmi omotena v noč in nese staro, velo roko na senco, kamor se je udarila.

Vmes pa valček: Herrein spaziert, herrein spaziert! Jaz pa nič drugega pred očmi kakor nesrečno mater. Vmes pa valček: Buberl kum drah di um...

Iz oči mi dero solze, moj obraz je spaden. Kdor je to doživel, lahko glumi ljudem solze in smeh nametkrat.

Prevzel je uredništvo »Slovana« in bil 1. 1918/19 sourednik »Ljubljanskega Zvonca«. Ko pa je postal režiser, so izhajale kritike o njem ravno v istem listu, v katerem je nekoč sam pisal... Toda Pugelj je naše razmerice poznal, se smejal in odpušal.

Bil je tipični poklicni pisatelj malega naroda, to se pravi: lastne nadarjenosti trpin, čigar življenje je neurejeno nihalo med honorarčki. Mnogo njegovih povesti se po obliki in vsebini lahko meri z novelami Čehova in Maupassanta, njegovih učiteljev. Povsod pa govori iz njih slovenski človek z vedrino, mojster lahкотnega oblikovanja, avtor, ki je dobro poznal naš jezik in imel muzikalen posluš za njegov slog, človek, ki je vedel, kaj hoče povedati in človek, ki je toliko trpel v življenju, da je znal vse to s humorjem povedati... Tudi takega pisatelja bi bili danes vesel.

Kaj je bil Pugelj kot režiser: Ob njegovi smrti je napisal kritik:

»Posebne zasluge pa si je pridobil pokojnik tudi s svojim delom za razvoj slovenske drame. Slovel je kot najboljši slovenski režiser, ki se je docela umislil v delo umetnika in potem njegov umotvor podal na način, ki je res odgovarjal njegovim intencijam. Z vso dušo se je posvetil slovenskemu gledališču in da je danes ljubljanska drama na tej ponosni višini, ni nemala zasluga pokojnega Puglja.

Še v živem spominu so občinstvu in igralcem njegove režije »Joy«, »Mirandolina«, »Slaba vest«, »Pygmalion«, »Stalni gost«, »Boubouroche«, »Ladja Tenacity« in »Božji človek«. Pugelj je bil kot režiser zelo sličen Putjati: Putjata je režiral

igralsko, Pugelj literarno — toda pri izražanju bistvenega sta si bila podobna. Snov sta takoj zajela, jedro izluščila in igralcu ni bilo treba drugega kot dobro poslušati ter opremiti tekst z mimiko, glasom, gesto in drugimi iglarskimi rekviziti.

Saj pa je imel Pugelj dovolj prakse za svoj gledališki poklic; bil je dolga leta kritik in prevajalec gledaliških del. Pisal je kritike, ko je bil intendant g. Govekar, in ko je bil M. Pugelj umetniški vodja drame, je pisal kritike g. Govekar. Torej sta si zamenjala vloge, kar se večkrat zgodi v življenju.

Puglja so vsi igralci ljubili, ker je imel za vsakega dobro besedo, toda bal se ga ni nihče, ker se ga ni bilo treba bati. Zato so ga vsi igralci tudi spoštovali.

Pesnik O. Župančič, naš upravnik, se je poslovil od njega na grobu z besedami:

»Slovenski književniki se poslavljajo od svojega tovariša, ki je na višku svoje tvornosti izobilnoval umetnine, ki bodo zaradi svoje originalnosti in pristnosti ostale

le v naši knjigi. Narodno gledališče žaluje za svojim režiserjem, bivšim tajnikom in nekaj časa umetniškim vodjo drame. Milan Pugelj je bil eden tistih redkih med nami, ki spoštovali in ljubijo slovensko besedo, eden tistih, se redkejših, ki imajo tenak sluh za njen zvok in izrazitost. On je vedel, da je drama poezija in poezija beseda. Beseda pa je odkriti in točni izraz človekove notranjosti! To besedo je iskal zase, mojlstril jo je s svojim peresom, zato ga ne bo pozabila njegova književnost. To besedo je izvajal iz gledaliških igralcev, ker je hotel, da bi žarela iz nje na našem odru slovenska duša čim čistejša. Zato mu gre tudi hvala vseh gledaliških ljudi.

Fr. Lipah.

Danes ob 18. uri, jutri v nedeljo ob 10. in 11.15 uri dopoldne

Bela Ljubljana

prvi slovenski zvočni film v Elitnem kinu Matici

„ščegetljivec“ — mlin na veter

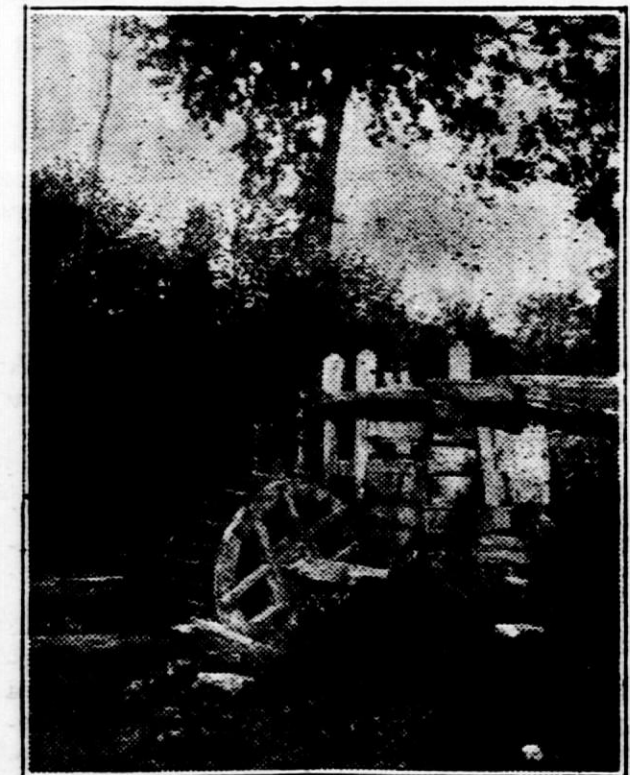
Kakšni so prleški veterini mlini in kako meljejo žito

Lahonci, 30. septembra. Ko slišimo kaj o Holandski, imamo v mislih vedno tipični mlin na veter in Holandsko pipo. Nihče pa seveda ne pomisli, da so tudi pri nas mlini na veter. Nekdaj pa celo niso bili nobena posebnost, pred polstoletjem jih je bilo v Prielkiji skoraj nešteto. Na Zvabu, v vasi, v kateri je bil rojen B. Rač, znan rodoljub, je bil tedaj skoraj pri vsaki hiši veterini mlin. V Prielkiji je pač mnogo več vina kot vode, potčki so zelo ponižni, da se ne morejo mnogo zanašati na nje kot na pogonsko sredstvo, zlasti ob suhi ne. Vetrovno je pa skoraj vedno, zato so nili veterini mlini tedaj najprimernejši. Pozneje so jim pa bile ure štete, ko je bilo vedno več parnih mlinov in vodnih, plavajočih, na Muri in Dravi na Murskem in Dravskem polju in tudi ob potokih so se mlini nekoliko modernizirali, čeprav so se zdaj tu in tam povsem primitivni. Pred nekaj desetletji je izginil zadnji veterini mlin na Zvabu. Ljudje so

nič posebnega takšna stavba sama na sebi. Lesena, neometana je, da se ti vsiljuje nalika na barako. Nad streho je pa nenavaden stolp, nekoliko podoben zaslinemu zvoniku. Iz njega štrli horizontalna os, na koncu z velikimi veterinami. Na nasprotni strani veterine štrli iz stolpa drog. Marsikdo bi mislil, da je ta drog brez pomena, a je važen del tega primitivnega mehanizma veterinega mlina. Za ta drog prime mlinar in obrne gornji ustroj mlina proti vetru. Zgornji mehanizem je namreč nameščen na fiksirani vertikalni osi, okrog katere se lahko poljubno obrača za vetrom.

Pretnosno kolesje pri tem mlinu je vse leseno in sploh je skoraj ves gradbeni material les, razen mlinskih kamnov. Ne moremo pa govoriti o kolesju v pravem pomenu besede, kajti kolesja prav za prav ni, le klini so, nasajeni na težkih, debelih pokončnih oseh v vodoravnih vrstah, na vodoravnih so pa pritrjeni tako, da tvorijo narobe nazobčano površje, v katero se zajedajo nasprotni klini ter na ta način gibljejo neokreten mehanizem. Trenje je seveda silno, da se najbrž porabi 99% pogonske energije zanj. Zato je pa treba to zobato kolesje pošteno mazati. Olje pa seveda ni mazilo za les, zato vidiš na klinih celo zalogo lepe bele ovinske masti. V Prielkiji ne prede slaba niti takšnim mlinom. V notranjosti sta dva kamna, da lahko meljejo obenem na dve strani. Glavna pokončna os stoji sredi med škatalama, iz katerih curlija zrnce na kamna, prenosni mehanizem za oba kamna je na straneh ob osi dobro viden, da lahko vidiš, kako je vsa priprava za mletje primitivna, pa vendar duhovita, zlasti, če pomisliš, da so ti mlini

Izum preprostih, starih ljudi, neukih, ki se niso učili na tehniških šolah mehanike. In če se nekoliko zamisliš v ta mlincek, ga zneš tudi občudovati zato, ker je zgrajen s tako skromnimi sredstvi, samo z gradivom, ki ga ima kmet pri rokah, ki ga mu ni treba kupovati. Poleg tega je tudi veter kot pogonsko sredstvo najcenejši. Voda je bolj nezanesljiva v Prielkiji, saj ob sušah, ki so tako pogoste, včasih potoki tako usahnejo, da ne morejo gaiti gorečih mlinov. Požari so v Prielkiji zelo pogosti in ogenj tudi mlinom ne prizanaša.



Pogorišče mlina ob suhem potoku

Ko je veterini mlin v obratu, ne ropota nič manj kot prleški klopotec, le da njegov ropot ni tako zvočen. Ropota tako čudno, da ščegeta več ali manj prijetno po ušesih. Najbrž so ga baš zaradi tega krstili s šegavim imenom: ščegetljivec. Meni da nam ne boste šteli v zlo, da smo vase poščegetali z njim, poščegetli, da se boste spomnili tudi na Prielkijo, ki je tako eksotična, da je niti ne poznate, čeprav cenite le njeno vino kot največjo posebnost in tudi kot znamenitost.

KINO LJUBLJANSKI DVOR Tel. 2730.

Danes otvoritev! — Najnižje ljudske cene

2, 4 in 6 Din Pat in Patachon kot bagdadska lopeva

Predstave danes ob 4., ½8. in 9. uri zvečer — jutri (v nedeljo) ob 3., ½5., 6., ½8. in 9. uri zvečer.

Od vseh strani jo fotografirajo

Prihodnji izlet naših marljivih fotomaterjev bo v Zasavje

Litija, 30. septembra.

Gotovo je zelo razveseljivo dejstvo, da se je tako močno poživilo delo v fotomaterskih krogih. Zadnje čase so se ustanovili tudi fotomaterski klubi po vsej naši banovini, v mnogih krajih se še snujejo, iz naših krajev pa je val znanjavanja za fotomaterstvo zajel tudi sosedne banovine. Pred mesec je izšla v Zagrebu prva številka fotografske revije, te dni pa čaka tudi naše slovenske fotomaterje prijetno iznenadenje in bo kmalu izšel prvi slovenski fotografski časopis, ki bo izhajal z materijalno podporo ašinega fotomaterskega organizatorja g. Bena Gregoriča iz Ljubljane. Krasno uspešno izletu v dolino gradov, ki ga je aranžiral za ljubljanske in zagrebške strelce s kamero iznajdljivi novomeški cicerone učitelj g. Viktor Pirnat bo sledil jutri izlet, ki se ga udeležijo prijatelji svetlobne umetnosti iz štirih različnih strani. Iz Ljubljane je prijavljenih še okrog 130 udeležencev, pridružili se bodo tudi Novomeščani, fotomaterji iz Krške doline pa pozdravijo številne tovariše v svoji sredi, pod vodstvom žužemberškega šolskega upravitelja g. Mervarja. S severne strani pa pohite člani litijskega Fotokluba, ki bodo pozdravili v Stični in ob romantičnem izvru Krke vse fotografe takorekto kot domačini. Saj spadajo Stična, Muljava, Izvir Krke in ostali sosedni kraji v litijski ožez, ki si je ustanovil prvo fotomatersko združenje v naši banovini. Jutrišnji izlet naj odkrije širšemu svetu skrite zanimivosti tega sicer ne tako znanega kotička naše Dolenjske, gotovo pa bo tudi koristil mnogo pri poslobitvi stikov med našimi fotomaterji. V okolici Litije in ostalega sveta pa je še mnogo neodkritih in vabljivih motivov.

Zanimivo je, da je v vrsti nadaljnjih izletov naših fotomaterskih združenj na vrsti kot prva Litija, ki je na srečnem arzišču Ljubljane, Zagreba in Dolenjske. Številni gradovi kakor: Bogenšperk, Črni potok, Slatina, Grblin, Grmače in nad vse ljubke vasice: Ponoviče, Smartno, Breg, Zavrtnik, Jablanica in druge bodo napolnile mape naših fotomaterjev s krasnimi posnetki. Na pripravljani sedji za izlet k izvru reke Krke in v žužemberk, ki se je vršila ta teden, je zainteresiral predsednik litijskega Fotokluba g. učitelj Jože Župančič vodilne fotomaterske kroge, ki so že določili za prvi prihodnji izlet Litijo z okolico. Posnetki fotomaterjev z »seh strani« naše banovine naj odkrijejo številne lepote našega kraja in zainteresirajo mnoge izletnike za naš romantični paradiž Zasavja. Fotografska leča je pač v prvi vrsti poklicana, da stopa na čelu tujskoprometne propagande za lepote Zasavja.

Litijski izletniki krenejo jutri skozi idilično Smartno, mimo Črnega potoka, po serpentinah mimo Bogenšperka, nekdanjega Valvasorjovega gradu, pri vasičji Vrata pa se prevrže cesta na Dolenjsko in prispjo po tih, Temeniški dolini — blizu ceste jih bo pozdravil Veselov Tusculum: Grundlovo — na Plusko. Od tam pa že vodi cesta do Stične, kjer se zavije pri Rojcu, koder jih bo čakalo prvo okrepčilo iz domače tovarne likerjev, znanih blagodejnih dobrot, cesta proti Krki. Popularna vasica Krka praznuje prav v nedeljo veliko domačo slavnost — žegnanje in se bodo izletniki lahko pokrepčali z bobi in drugimi žegnanjskimi dobrotami. Ob izvriku Krke pa se bodo Litijani sestali z ljubljanskimi in Novomeščani, da krenejo skupaj proti žužemberku.

boj kot si želi imeti snažno doma, pa bo vedno najlepši rod v naši planinski koči.

Motociklist preprečil nesrečo

Jesenice, 30. septembra.

Znani jeseniški motociklist g. Konrad Lazar se je peljal v nedeljo zvečer s svojim vozilom proti Zirovnici. Ko je pasiral vas Javornik in vozil mimo nadostrejeve hiše proti Sotški, je nenadoma opazil v svitu svoje luči, da leži sredi ceste nekaj temnega. Naglo je okrenil svoje vozilo, pri tem pa se je umaknil preveč v stran in padel v mal cestni jarek ter poškodoval sebe in vozilo. Brž se je pobral in zlezel na cesto, kjer je našel dva mlada človeka nezavestna, ki sta bila zvita kot klopčič med polomljenima kolesoma. Bila sta tako čudno zapletena, da ko je vlek el enega na stran ceste, je z njim vred vlek el tudi drugega. Ko je spravlil oba na kraj ceste, je takoj zasedel svoj motocikel ter se odpeljal na Javornik po orožnike. Ko so prišli orožniki na kraj nesreče, sta ležala še oba na kar so spravlili k zavesti enega, ki je povedal, da se piše S. H. in da je doma z Jesenice. Bil pa je tako močno vinjen, da ni mogel povedati, kako je prišlo v temni deževni noči do nesreče in kdo je njegov nesrečni tovariš. Pri še vedno nezavestnem drugem ponesrečenem so orožniki našli legitimacijo, ki se je glasila na ime Antona Pretnarja, tov. delavca pri KED Jesenice, doma pa iz Zirovnice.

Lazar je zopet obrnil vozilo in se odpeljal na Javornik ter prosil posestnika in mesarja g. Filipa Lukana, da je šel z vozom po drugega ponesrečenca. Pretnarja so še vedno nezavestnega z zavajajočo rano na čelu in vsega krvavega naložili na Lukanov voz in ga prepeljali v bolnico bratovske skladišnice na Jesenice. Kako je prišlo do nesreče, se še ni moglo dognati. Domneva pa se, da je Pretnarja odbil kak avtomobil ter da se je kasneje preko njega prevrnil s kolesom vinjeni S. H. ter obšel nezavesten poleg prvega ponesrečenca na cesti. Sreča v nesreči je bila, da ju je v temni deževni noči pravčasno opazil g. Lazar in ju spravlil h kraju sicer bi ju bil sigurno povozil kak avtomobil, ker je cesta tu močno frekventirana.

Iz Celja

— Društvo jugoslovanskih obrtnikov v Celju bo imelo prvi mesečni članski sestanek 3. t. m. ob 20. v spodnjih prostorih Narodnega doma. Ob tej priliki se bo vršila razprava o noveliranih obrtnega zakona in o delokrogu posameznih obrtnih panog. Društveni družabni odesk bo pridelil letos plešne vaje, ki se bodo pričele 12. oktobra v Narodnem domu.

— Iz okoliške organizacije JRKD. Odbor krajevne organizacije JRKD za celjsko okolico bo imel prihodnjo sejo v četrtek 6. t. m. ob 19. v Sokolskem domu v Gaberju.

— Zenska ročna torbica s 15 Din golovine, drobniarjio in izkaznico na ime Karla Brečka s Prapretnega pri Radečah je bila najdena 28. septembra v Celju. Lastnica jo dobi pri predstojništvu mestne policije.

— Nočno lekarniško službo ima do vštete petka 7. t. m. lekarna »Pri Mariji pomagaj« na Glavnem trgu.

— Tedensko službo pri gasilnem društvu v Celju ima od nedelje 2. t. m. do vštete sobote 8. t. m. IV. vod pod poveljstvom g. B. Schlosserja.

— Trgovska nadaljevalna šola v Celju. Po odrediti kr. banske uprave bo pouk v I. razredu vsak ponedeljek in četrtek, v II. in III. razredu pa vsak torek in petek, vsakokrat ob 12. do 18. (2. do 6. popoldne). Telovadba, ki je obvezna po razpisu ministrstva trgovine in industrije bo od 18.—19. (od 6.—7. zvečer) in sicer za deklice ob torkih, za I. oddelk dečkov ob četrtnkih in za II. oddelk ob petkih. Začetek pouka bo v ponedeljek 3. oktobra za I. razred, v torek 4. oktobra pa za II. in III. razred, vsakokrat ob 14. (2. popoldne) in ne ob 16. (4. popoldne), kakor je bilo javljeno. Prijave za pouk v neobveznih predmetih — srbohrvaščini, strojepleju in stenografiji — se bodo sprejemale še v ponedeljek 3. in torek 4. oktobra ob 13.30.

Dnevne vesti

— **Razpis agronomskih študijskih.** Kr. banska uprava dravske banovine razpisuje za šolsko leto 1932/33 nekaj študijskih podpor za dijake na agronomskih fakultetah, agronomskih visokih šolah ali višjih specialnih kmetijskih šolah. Podpora v tuzemstvu znaša Din 400.— mesečno, v inozemstvu pa Din 600.— mesečno. Podpora se bodo podeljevale dijakom agronomije le za šolsko leto 1932/33 od vpisa na visoke šole do konca šolskega leta, a nakazovale se bodo mesečno. Upoštevati se bodo revni dijaki, ki bodo pridno študirali in sproti polagali predpisane izpite. Biti morajo iz dravske banovine in neoporečnega obnašanja. Prednost imajo kmetijski sinovi. Predvsem se bodo upoštevali dijaki s položenim prvim državnim izpitom; dijaki prvega semestra bodo dobili podporo le proti obvezi s strani staršev, da poravnajo ves na račun podpore sprejeti denar v primeru, da ob koncu prvega semestra ne položijo vseh predpisanih kolokvijev. Pravilno kolkovano in s potrebnimi dokumenti (premoženjski izkaz, zadnje šolsko izpisevalo, revers v zmislu gornje odstavke, curriculum vitae) opremljeno prošnjo je treba poslati kr. banski upravi najkasneje do 15. oktobra t. l. Prošnji se priložiti nadalje revers, s katerim se prošilec obvezuje stopiti po končani študiji na zahtevo v službo kr. banske uprave dravske banovine in v njej ostati dvakrat toliko časa, kolikor je prošilec užival štendijsko.

— **Velik tabor nacionalnih rudarjev v Trbovljah.** Kakor smo že javili, priredi Narodna strokovna zveza v nedeljo 2. oktobra velik nacionalni tabor rudarjev v Trbovljah. Dopoldne ob 10. bo na vrtu Rudarskega doma javno zborovanje, na katerem bosta govorila narodni poslanec dr. Rape in predsednik NSZ g. Juvan. Popoldne ob 16. prijateljski sestanek istotam. Narodna strokovna zveza poziva rudarje, da se v velikem številu udeležijo tega zborovanja in s tem pokažejo svojo nacionalno zavednost. Na zborovanju se bo predvsem razpravljalo o važnih rudarskih vprašanjih. Vabljeni pa so na zborovanje tudi vsi drugi, ki se zanimajo za življenje naših rudarjev.

— **Otvoritev planinskega doma na Ravni gori.** Hrvatsko planinsko društvo podružnica »Ravna gora« v Varaždinu otvorila v nedeljo 9. t. m. planinski dom na Ravni gori (680 m) v srezu Ivanec na najlepši planini hrvatskega Zagorja. K otvoritvi so povabljeni vsa slovenska planinska društva. Iz Varaždinu bo vozil poseben vlak ob 5.30 do Lepoglave. Gostje iz Slovenije se lahko odpeljejo s tem vlakom. Ravna gora je na meji Slovenije in hrvatski planinci pričakujejo, da se udeležijo otvoritve nove planinske postojanke tudi močno zastopstvo slovenskih planincev, ki bodo prisrčno sprejeti.

— **Iz »Službenega lista«.** »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 78 z dne 1. oktobra objavlja pravilnik za izdelavo regulacijskih načrtov, razglas o vozovnicah za avtobusni promet in razne objave iz »Službenih Novin«.

— **Živalske kužne bolezni v dravski banovini.** 29. septembra je bilo v dravski banovini svinjska kuga na 126 dvorah, svinjska rdečica na 25, gnoloba čebelarje na 4, steklina v 2 primerih in vranjski prisad na 1 dvorcu.

— **Vasja Pirc v Zagrebu.** Naš šahovski mojster Vasja Pirc se mudi zdaj v Zagrebu, kjer nastopi drevi proti zagrebškemu šahistom. Svoji je nastopil v handikapu matchu in je po 4 urah 25 minutah zaključil borbo z zmago 5½ : 4½.

— **Neznosna vročina v Dubrovniku.** Dočim imamo pri nas lepo zmerno jesensko vreme, je v južnih krajih še vedno vroče. V Dubrovniku imajo zadnje dni naravnost neznošno vročino, kakršne še sredi poletja ni bilo. Ljudje si žele dežja, pa ga ni. V četrtek je kazal termometer v Dubrovniku na solncu 42 stopinj. V morju se kopeljejo kakor sredi poletja.

— **Orožna kočja pod črno prstjo bo odprta in oskrbovana** do 4. oktobra. Po tem dnevu bo odprta in oskrbovana v času do 1. novembra, in sicer ob sobotah in nedeljah ter na dan pred praznikom in na praznik; to pa samo v slučaju legega vremena. Kdor bi se hotel sicer poslužiti kočje, naj se zgleda pri oskrbnici g. Ivanki Smukavcovi v Bohinjski Bistrici št. 15.

— **Malnarjeva kočja pod črno prstjo bo odprta in oskrbovana** stalno do 1. novembra t. l.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo deloma oblačno. Včeraj je bilo še po vseh krajih naše države lepo, češ noč se je pa vreme nekoliko poslabšalo. Najvišja temperatura je znašala včeraj v Beogradu 34, v Skoplju 33, v Splitu 32, v Zagrebu in Sarajevu 30, v Ljubljani in Mariboru 24. Davi je kazal barometer v Ljubljani 765,8, temperatura je znašala 14.

— **Bivši kaznenec ubil človeka.** V Splitu je stražnik v četrtek zvečer opazil na ulici bežečega moškega z nožem v roki. Za njim so tekli ljudje in kričali: Primita ga, človeka je ubil! Stražnik ga je prijel in izkazalo se je, da gre za Stivo Vukovića, ki je bil že zaprt v Lepoglavi in je v Splitu ubil mornarja Dujo Pajčiča. Na policiji je izjavil, da je na obali verjel, pa je stopila k njemu 27-letna brezposelna služkinja Marica Perko, ki ji je baje kupil večerjo. Njima se je pridružil Pajčič in sudi Vukovića z nogo. Vuković je potegnil nož in zabodel Pajčiča. Marica je pa izpovedala drugače. Sedela je s svojim prijateljem v parku na klopi, pa je pristopil Vuković in ju začel izživati. Ko ga je Pajčič pozval, naj se odstrani, je potegnil nož in ga zabodel.

— **Samomor stromežnega starca.** V Sremskih Karlovcih si je končal življenje 72-letni Dušan Matelič. Starce se je obesil. V smrt je šel zaradi težkih gmotnih razmer in onemoglosti.

— **S sekuro ga je ubil.** V vasi Crkveni bog blizu Kostanjevca so popivali v krčmi fantje in pridružili so se jim še fantje iz sosedne vasi. Nastal je običajen prepir in Nikola Turčević je s sekuro navahnil na Milana Jurčiča in ga ubil.

— **Čitatelje opozarjamo na današnji oglas »Preberi, če imaš denar«.**

— **Savski Tivoli (čez Črnuški most, levo).** Jutri vsi nadvse okusne, pečene račke. 506/n

— **Pri toščici, protinu in stakosečno.** Stij izboljša naravna »Frantz-Josef« grenčica delovanje želodca in črev in vztrajno pospešuje prebavo. Raziskovalci na polju zdravilstva o prebavih zagotavljajo, da so dosegli s »Frantz-Josef« vodilo sijajne uspehe. »Frantz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Zobozdravnik
DR. JOS. TAVČAR
GLEDALIŠKA ULICA ŠT. 4
zopet redno ordinira

Iz Ljubljane

— **Iz Prešleja kuga,** ki se prav rada pojavi v veliki vročini, že nekaj časa dela veliko škodo v okolici in se je zanesla tudi v mesto, kjer ni prizanesla niti občin-skim prešičem. Mestno zavetišče v Japljevi ulici ima prav dobro urejeno lastno ekonomijo, ki ji pomaga občini nositi težko breme preskrbe fizično in gmotno onemoglih občanov. Ker je pa star pregovor, da, kjer je že ena nesreča, pride takoj še dosti drugih zraven, se je kuga seveda spravila tudi na tolste pujske mestnih revežev. Navzile vsej umetnosti in velikanskemu trudu mestnih živinozdravnikov, so vendar morali zaklati 25 prešičev. Mestna občina trpi seveda veliko izgubo, reveži v Mestnem zavetišču se pa taložijo, da kuga ni prizanesla niti prešičem v blagoslovljenih in še bolj pobožnih hišah na Poljanah.

— **Iz Čudodelni zdravnik Miodrag Ačimović,** ki smo ga tudi v našem listu opisali, kako je na Marijinem trgu znal prodajati popolnoma gotovo učinkujoča zdravila, je takoj, ko si je napolnil malho, izginil iz Ljubljane. Mož se je skromno izdajal za važnega državnega funkcionarja in za sila vplivno osebo, pa so njegove bajno uspešne leke in copernije gotovo rabili v še važnejših mestih kot je skromna Ljubljana. Marsikoga tišče kurja ošesa in marsikje kaže gladko kožo nagnusne bradavice, ali tudi za hujše bolečine zama izšede čudodelnega leka. Kaj tisto, v Ljubljani je mož opravi in zapustil ne število krvavečih udov, ki so jih žrtve copernika milo pomoči proseč kazati na mestni fizikat.

Otvoritev plesne šole
TRGOVSKIH NAMEŠČENCEV DPNJ je danes ob 8. uri zvečer v VELIKI DVORANI HOTELA »UNION«. — Jazz band Sony boy. — Plesni mojster gosp. Jenko. — Vstop proti vabilu.

— **Iz Dobričkanosen trik.** Včeraj popoldne ob 14. je hitela mimo Ljudske kuhinje v Strelški ulici študentka, ko stopi pred njo gologlava, dobro običena, zdrava, črnolasa in malo sključena ženska kakih 50 let. »Dajte mi 25 para, gospodična. Ne smete zametiti, če vas prosim, a ne morem drugače — moram kupiti otrokom krompirja,« je naglo šepetala, kakor bi pripovedovala veliko tajnost. Najhuje pač občutilo bežo »boljši« ljudje, ki ne morejo prositi, si je mislila dobrosrčna mladenka in stisnila iz torbice 2 Din, čeprav danes vsak študent težko pogreša tudi najmanjšo vsotico. »Oh, ne toliko, gospodična, preveč je, da si ne upam vzeti. Hvala, tisočkrat hvala!« pa je uboga žena izginila, gospodična pa je takoj nato srečala dve svoji sošolki in jima zaradi dobrega dela vsa srečna ginjeno pripovedovala pretresljivi doživljaj. Prijateljeli sta zatopljene v misli na nesrečno mater naglo prišli v Dalmatinovo ulico. Pred njima je stala visoka, gologlava, črnolasa žena, malo sključena od skrbi in dobro običena, na v čedno voljeno rjavozeleno karirano krilo in temnozeleno jopo s belim cekajem iz protja, kakršne imajo gospodinjje na trgu, in živahno, ne več tiho, hitela: »Dajte mi vsaka po 25 para, gospodični. Ne zamerite, prosim, res mi ne smete zametiti, a ne morem drugače, ker moram kupiti otrokom krompirja.« To je ona! sta se zavzeli gospodični, žena pa je izginila, kakor bi se bila udila. Sijalen, duhoviti trik je kontrast med čedno obleko in med skromnostjo prošnje za borih 25 para, naglica, gostobesedno opravičevanje in odpor proti višji miloščini — a gotovo ne štetokrat ponavljan in zaradi novosti tudi pravi učinkovit! Vsekaror tudi izrodek in zloraba bede.

— **Iz Mali zgodovinar.** Naš frkavec je samo za zgodovino in letnice, za vojne in cesarje, generale in papeže, da sem vedno v zadregi pred njim. Neprestano zija okrog sebe, če greva po mestu, in če najde kje kako številko, da me napade: No, pa povej, koliko je stara tale hiša! — Jo polomim seveda, ker nisem nikdar bil za letnice in račune, še manj pa vnet za starost, ki me v kolnih že nadleguje. Pa sva včeraj na Kerkovem trgu srečala tisto slavno gala-karoso naših slavnih šupanov Grasselija, Hribarja, Tavčarja in menda tudi še Periča ter komisarjev in njih gentov, torej tisti nekdanji tako reprezentativni paradi landaver šupanov ljubljanske mesta, ko se je dostojanstveno mahdravo primajal in ropotaje prikipel s Poljanske ceste. »Pa ugan, koliko je eta-

ra tale koreta!« se je zapilil poba v mene. »Čvek! Nj ne veš, ali ne vidiš letnice 1272 pod imenom Mestna občina?« Menda je spet imel prav — jaz nisem za zgodovino.

— **Prošnja upravi cestne želaznice.** Prebivalci Tabora in okolice bi bili zelo hvaležni upravi cestne želaznice, ako bi otvorila postajališče na križišču Sv. Petra ceste in škofje ulice. Križišča prometnih ulic so najprimernejša postajališča. Velika oddaljenost od postajališča pri cerkvi nam je zlasti ob slabem vremenu zelo neprijetna. Upamo, da bo uprava uvidela utemeljenost prošnje in nam ugodila.

— **Iz Danes ena in jutri zadnji dve predstavi slovenskega zvočnega filma »Bela Ljubljana«.** Opozarjamo conj. občinstvo, da predvaja ZKD prvi slovenski zvočni film »Bela Ljubljana« danes ob 18. uri in jutri ob 10. ter ob 11.15 uri dopoldne. Jutrišnji dopoldanski predstavi bosta omogočili ogled filma vsem tistim, ki ga še niso videli. Predstave bodo v Elitnem kinu Matije. Ker so v filmu upodobljeni mnogi znanci in prijatelji z dežele, zlasti v tistem delu filma, ki nam kaže revijo naših lepih narodnih noš, priporočamo posest nedeljskih predstav občinstvu iz ljublj. okolice in podeželja. Ne zamudite zadnje prilike in ogledajte si v čim večjem številu slovenski zvočni film »Bela Ljubljana«.

ZENDVIČI, HORS D'OEUVRE, OKUSNE JUZINE, IZBORNO VINO, sveže zagrebško pivu, aranžmani za čajanke, godovanja, domače zabave v priznani prvotnosti izdelavi. Automatični buffet RIO, Šelenburgova ulica št. 4. — Telefon št. 2863.

— **Iz Balinarske tekna na Viču.** Jutri popoldne se vrši na dvorišču Sokolskega doma na Viču in v gostini pri Mescu v Novi vasi zanimiva tekna najboljših balinarjev članov Sokola na Viču. Tekmovalci bosta dve vrsti izmenoma v Sokolskem domu in v Novi vasi. Obe vrsti razpolagata z izvršnimi igralci ter bo borba ostra in a-pota. Začetek tekme točno ob 14. v Sokolskem domu in v Novi vasi pri Mescu. Ker je ta tekma prva na Viču vlada za njo že danes veliko zanimanje, gotovo pa bo privabila jutri mnogo obiskovalcev. Zelo vrlim balinarjem obilo uspehov.

— **Iz Ljubljanske Sokol opozarja** na svoje današnje jubilejno zborovanje, ki prične točno ob pol 20. uri v društveni mali dvorani v Narodnem domu. 508/n

— **Iz Katja Delakova** otvorila šola na ritmično gimnastiko in umetniški ples. Posebni tečaji: gimnastika za otroke in telesna kultura za gospe. Prijavlja se dnevno v Šoli; Palača »Grafika«, V. nadstropje (dvigalo) od 10. do 11. dopoldne in od pol 5. do pol 6. popoldne. 511/n

— **Iz Kegljanje na dobitke bo jutri v nedeljo pri Putrihu na Dolenjski cesti.** Začetek ob 10. uri dopoldne. Vstop prost.

— **Iz Prvi dnevi meseca so najprimernejši, da uredite zaostalo članarino za Vodnikovo družbo.** Ne odlašajte! Knjige se začno razpisovati že koncem meseca. Ljubljana bi morala dati vsako leto nad 5000 članov. Upajmo, da tudi letos število ne bo manjšalo!

— **Iz Gospode pevovodje in predsednike ljubljanskih in okoliških zborov** vabimo, da se udeležijo v ponedeljek (3. oktobra) ob 20. uri važnega sestanka v sobi št. 6 poslopja Glasbene Matice. — Hubadova župa.

— **Iz Promenadni koncert.** Godba 40. pešpolka Triglavskega priredi jutri ob 11. do 12.30 v Zvezdi promenadni koncert. Dirigiral bo višji kapelnik g. Franjo Vičar.

— **Iz Izgubil se je rdeč otroški čevleček** od Hradeckega vasi, Karlovska cesta, Florijanaka ulica do Emonete ceste. Najditelj se naproša, da ga odda v upravi »Slov. Narodac«.

Od prvega naprej

se nahaja DRUŠTVENA ČEBELARNA (Čebelarstvo društvo za Slovenijo) — v NOVIH PROSTORIH

Pražakova ulica 13
(vagalna hiša Miklošičeve ceste). — Prodaja kontroliranega medu in vseh čebelarjih potrebščin.

— **Iz Družabni vođa priredila šentpeterska ženska in modika Ciril Metodova podružnica v Ljubljani v restavraciji glavnega kolodvora v soboto, dne 8. t. m. zvečer.** Prva točka tega večera bo predavanje o vtisih ekskurzije akademikov na Korosko. Sodeloval bo tudi akademski oktet. Vabimo k udeležbi vse člane naših podružnic, kakor tudi vse občinstvo, ki je naklonjeno naši šolsko obrambni družbi. Na svidenje! 510/n

— **Iz Uprava kopalskega SK Hribe** prosi cenjene kopalce, da pridejo po svoje kopalno garderobo, ki jo oddaja vsak dan od 13. do 15. Uprava prosti tudi vse one, ki so morda pomotoma odnesli ključke, da jih vrnejo. — Kopalske bo odprto, dokler bo trajalo lepo vreme in je uprava za poseseone nekoliko znižala cene. Tako stane kabina 5, omarica 3, mala omarica pa 1 Din. Kopanje je še prav prijetno, saj ima srek 25, voda pa 19 stopinj C.

— **Iz Plesna šola TKD Atena.** Vpisovanje v razne tečaje za ritmično gimnastiko in ples bo v ponedeljek in torek od 13. do pol 20. v beli dvorani Uniona. Tečaji so: 1. Plesni tečaj za same deklice; 2. družabni tečaj za moderne plesne, poučuje plesni mojster; 3. ritmična gimnastika za otroke; 4. ritmična gimnastika za dame, oba tečaja poučuje gđ. Maša Slavčeva; 5. rit-

mična gimnastična šola Mensendiek, poučuje gđ. Hana Paškova; 6. ritmična gimnastika, poučuje ga. Katja Delakova. 509/n

— **Iz Uradne ure na sodišču.** Pri sodišču v Ljubljani so od 1. oktobra dalje odrejane uradne ure ob delavnikih od 8. do 14., ob nedeljah od 9. do 11. Vložnice pa je odprto ob delavnikih od 8. do 13., ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 11.

Novi »Adresar Ljubljane« izide.

Stane Din 160, naroča se v tiskarni »GRAFIKA«, Ljubljana, Rasljeva cesta št. 4. 11179

— **Iz Umri so v Ljubljani** od 23. do 29. septembra 1932. Blažina Cecilja roj. Dacar, 55 let, del. tob. tovarne, Linhartova ul. 7; Prosen Marija, 2 leti, hči delavca, Vodovodna cesta, jama; Pinc Andrej, 67 let, strojevodja drž. žel. v p. Gubčeva ul. 17; Zganjar Marija, 20 let, šivilja, Aleševčeva ulica, barake; Poljšak Fanika, 60 let, poslovođkinja, Hotel Slon, Dunajska c. 2; Černe Lovrenc, 86 let, poštni ekspeditor v p. Sv. Petra c. 21/III; Deržaj Marija, 40 let, učiteljica, Verstovškova ul. 3; Drinovc Ana, 79 let, bivša kuharica, Japljeva ul. 2; Pavšič Neža, 52 let, zasebnica, Jama, obš. Šmihel Stopiče. — V ljubljanski bolnici so umrli: Faganel Ljudomil, 13 dni, sin krojača, Cankarjevo nabrežje 23; Oplak Karolina, 8 mesecev, hči delavca, Zabor št. 3; Bajc Sonja, 3 mesece, hči zidarja, Česnjice 14; Jereb Peter, 10 let, učenec, Glince, cesta IX, št. 8; Koncilijska Franc, 51 let, tesar, Snovik 5; Zoran Milica, 7 tednov, hči delavca, Kodeljevo; Grill Olga, 17 let, hči posestnika, Poljane 6, srez Novo mesto; Usenik Martin, 73 let, logar, Turjak 6; Arhar Franja roj. Bajec, žena pismonoše, Gosposvetska cesta 10.

— **Iz Vallet Express, šmartinska cesta št. 24,** zavod za hitro kemično čiščenje, renoviranje, obračanje, brzlikanje garbore. Kemično čiščenje Din 55, obračanje Din 280. Poslujemo iskati. 505/n

— **Iz Na Rožnik** gremo jutri na zeganjske krofe in dober prigrizek. 507/n

— **Iz Dunajsko pranje, svetlokanje šimene, Kolodvorska ulica 8.**

Zakaj toliko pripravljanja, tekanja,

nepotrebnih skrbí in truda. Ako imate povabljenega, čajanko, godovanje, domačo zabavo itd., kličite telefon 28-63, ali pošljite služkinjo, takoj Vam dostavimo zendviče, hors d'oeuvre, slaščice, vino in likerje. Na razpolago smo z nasveti za aranžman.

Automatični buffet RIO, Šelenburgova 4.



V Zvezdi.

Zakaj pa vidva oblegata vremensko hiško?

Ali ne vidiš, fige tiščiva, da bo v nedeljo dobro vreme za Gregoričev foto izlet v Žužemberk.

Iz Kranja

— **Vpisovanje obrtnih vajencev.** Jutri se bo vršilo v upraviteljevi pisarni vpisovanje obrtnih vajencev. Učni mojstri naj prinese s seboj zadnje šolsko sprečivalo učenca in učno pogodbo, če je bila sklenjena. Učenec, ki so šolo že obiskovali, se vpisujejo lahko sami.

— **Zimski vozi red na progi Kranj-Jezersko.** Odslej bo vozil na označeni prosti sedemdesetni avtomobil (s drž. pošto vred) v ponedeljek, sredo, četrtek in soboto z Jezerskega v Kranj in nazaj, v tor. kihi, petkih in nedeljah pa iz Kranja na Jezersko in nazaj. Družba Jezersko ima na razpolago še avtobus, ki ga bo uporabljala v primeru potrebe.

— **Nogomet.** Preteklo nedeljo je v Kranju gostovala ljubljanska drugorazredna Sparta s prav lepo in zanimivo igro. Kotaranova II. garnitura ji seveda ni bila kos ter je podlegla s rezultatom 6:3. V predtekmi je Kotaranova mladina zmagala Pristavo s 5:2. I. garnitura je ta dan gostovala na Jesenicah ter v napeti in borbeni igri podlegla Bratstvu s 3:1, kljub temu da so bili Kranjčani velik del igre v izraziti premoči. Vratar je s svojo odlično igro priboril Bratstvu zmago. Jutri je prijateljski revanš v Kranju. Tekma bo gotovo sportni užitak. V predtekmi nastopi rezerva proti enajstorici urnih. V Kranju dobro poznanih šiskarjev. Pričetek ob 14. uri.

— **Prijave zgradarinskih napovedi** se vrše ves mesec oktober na občini ali davčni upravi.

— **Koncert trboveljskih slavčkov.** Jutri ob 11. uri dopoldne se bo vršil v dvorani Narodnega doma vokalni koncert sodobne jugoslovenske mladinske glasbe, ki ga izvaja mladinski pevski zbor »Trboveljski slavčki«. Sodeluje nad 100 rudarskih otrok. Čisti dobiček je namenjen za revno rudarsko dečo mladinskega pevskega zbora.

— **Podivjani konji,** ki se je zaletel v brzo-viak. Davi se je pripetila kakih 100 metrov pred postajo Zabnica nezgoda. Po polju je privožil brzovlak, ki odhaja ob četrta na de-

vet iz Kranja. Na bližnji njivi je stal konj, last posestnika Tončka iz Zabnice, ki pa ni bil privezan. Ravno ko je drvel brzovlak mimo njive, se je konj splašil in stekel po stezi, ki pelje čez tir v Zabnico, v največjem diru proti vlakcu. Z vsa silo se je zaletel v prvi voz brzovlak, ki ga je s prav tako silo odbil. Konj je obležal v par metrov oddaljenem jarku. Bil je seveda takoj ubit. Bil je zelo lep konj in ima posestnik precej škode. V jarku je še sedaj vse krvavo. Prepeljali so ga v Zabnico.

Zvočni kino Ideal
Premiera! — Film po Shakespearu
Ukročena trmočlanoka
Douglas Fairbanks, Mary Pickford
Predstave danes ob 4., 7. in 9. uri zvečer, jutri (v nedeljo) ob 3., 5., 7. in 9.

Dobro založen živilski trg

Ljubljana, 1. oktobra.

V primeru z zadnjo sredo in prejšnjo soboto, ko je bil na trg majhen dovoz zarađi slabega vremena, je bil današnji živilski trg zopet rekordno založen. Saj tudi ni čuda, kajti prvega je v mesecu in še sobota povrh. Vsakdo peč upa, da bo danes nekaj iztežila in zato so kmetije ter kmetice pripeljali ogromne zaloge sadja, zelenjave in vseh vrst sočivja. Kot običajno, je bilo seveda največ sadja, zlasti grozdja vseh vrst, belokranjskega, štajerskega in smerevskega, ki so ga prodajali po 3—5 Din kg. Jabolka je dovolj na razpolago, bogata je bila letošnja letina. Na to se pozna tudi na cenah, kajti lepa jabolka se že dobe po 2 Din kg. sortirana seveda do 2—6. Isto je z breskavicami, ki jih nudijo od 3—6 Din kg. najlepše 8 Din. Sezona češpalj gre polagoma h kraju, bosanske so prodajali po 2,50 do 3, domače po 2 Din. Hrušk je v izobilju, cene od 2—6. Prvič se je pojavil na trgu kostanj, ki ga je prodajala neka kmetica po 4 Din kg. Na trg so prinesli tudi nekaj košar grob, ki so pa letos drage. Prodajali so memoico od 5—7 Din. Zaradi dolgotrajne suše je pač bila sezona gob elaba.

Na sadnem trgu je vladala vse dopoldne nepopisna gneča, gospodinjje so se pridno zalagale z grozjem in drugimi dobrotami. Živahno je bilo tudi na živilskem trgu, kjer so cene nekateri zelenjavi nekoliko padle, kar je posledica zadnjega dežja, drugim produktom, katerih sezona je pri kraju, pa narasle. Nekoliko sta se podražila fižol v stročju in grah, v splošnem so pa cene neizmerno ježene.

Na trgu s perutnino je takisto vladalo nenavadno živahno vrvenje, bile so tam kar štiri vrste prodajalcev perutnine in jajc. Cene jajcem so od 0,75 do 1 Din komad, nudijo jih pa tudi po 12 za 10 Din. Piščanci so od 12—20 Din komad. Prodan je bil marsikak piščanec, ki bo danes ali jutri za pečenko na mizi. Saj smo v začetku meseca in se spodobijo boljše kosilo.

Na mesnem trgu so nudili telečino od 10 do 14 Din kg, govedino od 6—10 in prašičje od 12—16 Din. — Na Sv. Petra nasipu so prodajali zelje in krompir na debelo in sicer od 90 para do 1 Din kg.

Aretacija premetenih tatičev

Kranj, 30. septembra.

Včeraj popoldne sta prišla dva kranjska orožnika kaplar Josip Kunelj in Maks Stefančič zakonski par, ki ima na vesti acetoto manjših tatvin. Tatinska zakonca Peter in Stefanija Sparovec sta bila že večkrat kaznovana radi tatvine. Peter je star 37 let in je doma iz Dolenje vasi pri Naraku, žena pa je stara 33 let in je doma iz Trsta. Oba sta brezposelna in stanujeta v Stražišču. Orožnika sta zasačila ženo, ki je prodajala na kolodvorski restavraciji krompir. Izgovarjala se je, da ga je kupila v Kranju na trgu, česar pa ji nieta verjela. Na stanovanju v Stražišču sta izvršila preiskavo ter sta našla nebroj stvari, ki sta jih pokradla oba Sparovec po kranjski okolici. Zanimivo je, kaj vse so našli pri njima. Med drugimi rečmi naj omenimo dva kosa platna za izločbene senčnike, svileni pregrinjalo za posteljo, 10 m platna za preproge, šablone za sobno slikarjjo, žeblice, sekire, velik cinkast 40-litrski lonec, plašče za kolo, sesalke za kolo, čopiče za beljenje zidu, posodo za mast, garnituro boljših kozarcev. Večina lastnikov je neznanih.

Med okradenimi lastniki je najbolj prizadet mizar Matevž Eržen z Gorenje Saveli ki mu je bilo vložnjeno pred dvema mesecema skozí okno njegove hiše. Jožef Vidigoj v Stražišču sta ukradla celo žimnico. Po vsej okolici sta kradla perutnino, jo prodajala ali pa jedla doma. Celó debulo sta kradla. Naši so pri nji — tudi nov svrtnik in dežni plašč. V zadnjem času sta nakradla zelo mnogo krompirja, ki sta ga skrivala po grmovju in sta ga ponoči nabrala v vreče, da sta ga potem dajala v Kranju. Ko so ju orožniki zaskočili, sta se izgovarjala na nekega Antona Škorjanca, ki je baje napravil vse te najdene stvari v njunem stanovanju a je potrdil strahu pred orožniki pobegnil v Avstrijo. Orožniki kljub polzvedovanju o kakem Škorjancu niso mogli ničesar izvedeti. Sosedji pripovedujejo, da sta Sparovca podnevi večinoma doma ležala, ponoči pa kradla.

Po filmskem svetu

„Prodana nevesta“ v filmu

Kmalu bomo videli v Ljubljani v filmu znamenito opero »Prodana nevesta«. Najnovejši uspeh filmske umetnosti je nam prinesel novo vrsto zvočnega filma, ki je običajno takoj z navdušenjem sprejeto. Filmska opera, ki smo jo pričakovali že od izuma zvočnega filma, ki se je pa nihče ni hotel lotiti, je slednjič prišla in z njo nova doba umetniškega zvočnofilmskega delovanja. Odprlo se je novo polje, ki se na njem prazna zabavna fabrikacija ne more razmahovati, ker zahteva nujno umetniško delo in odgovornost. Razviti je bilo treba nov slog in sicer tako, da bi ne vznemirjal morda pozornosti kot zanimiv problem, temveč da bi vplival prepričevalno in navdušujoče.



Paul Kemp kot Vašek

Filmska opera je film, ki v njem glasba določa in dikta do najmanjših podrobnosti ritem in vse delanje. S tem pa film kot tak ni ovržen, temveč nasprotno, našel je svoje pravo bistvo in to je razveseljiva pridobitev. Malo je filmov, ki so tako filmski, kakor »Prodana nevesta«. Sicer pa ni čuda, kajti formalni temeljni zakon filma so sorodni onim glasbe, so medsebojno analogni. Filmski trak se glasi celo bolj približno, kakor gledališki oder, kjer se mnoge ovire ne dajo odstraniti. Kjer se je zvočni film doslej polastil opere, jo je pustil nedotaknjeno, jo je obravnaval kot dani statični fenomen in jo postavil kot zaključeno obliko pred filmsko življenje, kot vložek. Vsega tega pri »Prodani nevesti« ni. Tu so skušali najti novo, v sebi spečo obliko. Povsem so se oddaljili od dosedanje pojave. Inscenirana je bila opera ne filmsko kar bo v mnogih primerih tudi možno. Preoblikovalo se je temeljito in postavljena je bila jasna oblična volja, vzor, ki se bo dalo po njem delati tudi v bodoče.

Ze dolgo ni imel film tako malo ateljeja in toliko pokrajinskega, ne da bi s tem nastal pokrajinski film, kakor pri alpskih in drugih velikih naravnih filmih. Človek in človeško nehanje stoji absolutno in edino v ospredju. Krajina ni v razmerju do njega kot nasprotje in nasprotni igralec, temveč okolje in atmosfera. »Prodana nevesta« je ljudski komad najboljsem pomenu besede.



Domgraf Fassinger, prvi baritonist državne opere v Berlinu, kot Janko

de. Smetanova glasba ima svoje korenine v ljudskem okolju. Režiser Max Ophüls je stopil s svojim delom v vrsto odličnih, aloga sigurnih režiserjev. V čudovito kratkem času je ustvaril fino izdelano drobno delo, pri tem pa nikoli ni pomislil na veliko potezo svoje celotne kompozicije.

Postavil je pevce, ki ne nastopajo kot bravurni pevci, temveč kot ljudje. Še nikoli niso bili pevci tako neposredno človeški kakor so tu Jarmila Novotna, očarljiva za oko in uho — in Willy Domgraf — Fassbender, ki se človek mora navdušiti za njegovo pristno moško svežost. Oba sta dokazala, da sta velika umetnika. Pojdi pevci Otto Wernicke, Max Nadler, Paul Kemp in Annemarie Soerensen, so bili z navdušenjem pri delu, kar velja tudi za vse druge sodelujoče. »Prodana nevesta« v filmu bo torej za vse brez razlike velik dohodek.

Jarmila Novotna

Mnogo lepših glasov je na svetu, toda ljudje, ki jim jih je narava naklonila, niso vedno lepi in simpatični. Če sliši človek besedo operna pevka, si nehoti misli solidno, okroglo damo. Kdor je videl Jarmilo Novotno na berlinskih odrih ga je nehoti presenetila njena čudovito sloka postava, še predno je obduoval njen glas. Redko vidimo pri pevki tako harmonijo lepote, postave, obraza in glasu. Da jo je profesor Max Reinhardt izbral njo za »Lepo Heleno« je bilo razumljivo, saj ni mogel dobiti za to vlogo primernejše.

Filmska kariera mnogih plesalk se je razvila ob fotografiji. Jarmila Novotna ni samo ena prvih berlinskih pevk, temveč tudi ena najlepših žensk, kar jih pozna filmska umetnost. Videli in slišali jo bomo v filmski operi »Prodana nevesta«.

Revolucija v Hollywoodu

Berlinski filmski režiser Berthold Viertel, ki se je mudil leta 1918 dalje časa v Hollywoodu, odputuje iz Berlina zopet v Ameriko. Zanimive stvari pripoveduje o Hollywoodu.

Poleg denarne krize, pravi Viertel, je nastopila v ameriški filmski industriji zopet kriza okusa. K sreči, moramo reči. Filmska podjetja so po svojih ogromnih teaterskih trudih prisiljena izdelati povprečno vsak teden en film. Odkar je bil izumljen govoreči film, čutilo filmska podjetja zaradi te dolžnosti silno pomanjkanje gradiva, novih rokopisov. Zato so vedno bolj segala po avtorjih iz gledaliških in novinarskih krogov. Reporterji-avtorji igrajo pri navdušenju Američana za resnični svet veliko vlogo.

Vsak nemški umetnik, ki se posveti ameriški filmski industriji, se mora predreči tudi poponoma nasprotnemu umetniškemu pojmovanju Američana. Ameriški producent hoče nuditi občinstvu zabavno večerno razvedrilo in je poklical v življenje po večletnem razvoju solidno »industrijo«. Povprečni ameriški film, ki pomeni po nemškem pojmovanju kompromis z občinstvom, je ameriškomu filmskemu igralcu prava naloga njegovega delovanja in iz tega sledi, da se navdušuje mirne vesti za to, kar smatramo mi za »kič«. So seveda tudi v Ameriki radikalni krogi in listi, ki protestirajo proti niveliranju, toda ti doslej niso igrali pomembnejše vloge v koncertu javnega mnenja.

Zdaj je položaj tak, da se pojavlja sredi krize (zvočni film je prišel v zadnji val procvita, planili so na novi izum ter šli predaleč v izdelovanju filmov in zidanju novih kinematografov, ki stoje zdaj prazni) nov pokret, ki utegne privedi do obnove ameriškega filmskega ustvarjanja. Ker velika filmska podjetja ne najdejo izhoda iz pomanjkanja gradiva, so si opomogla manjša podjetja, ki uveljavljajo neodvisen film. Velika podjetja si seveda na vse načine prizadevajo spraviti manjša pod svoj vpliv. Dočim gre velika izprememba med producenti svojo pot, je ta novi pokret na polju filmske industrije morda pot k resitvi, čeprav gleda provinca skeptično, in odklonilno na vsa prizadevanja, »poduho-viti« film.

Celo Greta Garbo nima nobenega vpliva na oblikovanje filma pa naj bo v nji še tako veliki konflikt med lastnim umetniškim pojmovanjem in predpisi rokopisa.

Ona pravi: Če govorim, moram govoriti na platno ni pa moja dolžnost dajati privatne informacije o sebi. Ona je notranje najčistejši človek v Hollywoodu, ona je morda edina, ki je povsem ohranila svoje evropsko lice, vse slobo, kar se je pisalo in govorilo o nji, se odbija od nje. Njena zagonetka je, da gre dosledno svojo ločeno pot, živi izključno za svojo umetniško nalogo in zadrževala se je za doberim zidom svojega zasebnega življenja.

Sinclair Lewis o filmu

V filmski reviji »Pour vous« priobčjuje Pole Winding bežen razgovor o filmu s Sinclairom Lewisom, ki je bil njegov rojak.



— Ali imate radi film?
— Martin Arrowmith je predelal za film in je vzbudil veliko zanimanje.

Šolska poliklinika v Novem mestu

Z novim letom 1930 je dobilo Novo mesto na Dolenjskem prvi in še edini šolski zdravstveni zavod

Novo mesto, 30. septembra.

Duševo in telesno zdrav naraščaj je prvi pogoj napredka vsakega naroda. Tega se je v polni meri zavedla novomeška občina in pred leti zgradila svoji učenci se mladini krasen in vsem higijenskim zahtevam odgovarjajoč dom, impozantno šolsko stavbo na Seidlovi cesti. Od vseh početkov pa se je tudi že mislilo na prepotrebno šolsko polikliniko in prizadevanje mestnega župana dr. Rožeka je našlo odmev pri direktorju drž. Higijenskega zavoda v Ljubljani dr. Pirou ter je Novo mesto z novim letom 1930 dobilo svoj šolski zdravstveni zavod, prvi in doslej še edini na Dolenjskem.

Potreba takega zavoda se najbolj zrcali v naraščajočem številu gojencev. Dočim je v prvem poslovnem letu spadalo pod zdravstveno nadzorstvo poliklinike 356 gojencev, jih je bilo v preteklem šolskem letu že 1069, letos pa se vrsti že okoli števila 1200.

Vsako leto se sistematično pregledajo vsi prvi, četrti in osmi razredi gimnazije, oz. prvi in zadnji razredi osnovnih in meščanskih šol. V področje novomeške poliklinike spadajo namreč sledeči učni zavodi: deška in dekliška osnovna šola, meščanska šola v Novem mestu in privatna v Šmilhelu ter realna gimnazija.

Najbolj trpi novomeška mladina na slabih zobeh in to v osnovni šoli občutneje kot v srednji, dečki bolj kot deklice. Nujno bi bilo potrebno, da bi se kontraktualno nastavil zobozdravnik, ki bi plombiral vsaj nekaj ur tedensko.

Tudi golše je mnogo v Novem mestu in to pri deklicah neprimerno več kot pri dečkih.

Zanimivo je, da je vid slabše razvit pri dijakih, slabše drže pa najdemo spet več med deklicami, kar bo vzrok pomanjkljivo sklanjanje pri ročnih delih. Sicer pa so menda moderne šolske klopi v splošnem mnogo pripomogle k boljši držji.

Higijena telesa je pri mestnih otrocih še dovolj dobra, zelo pomanjkljiva pa je pri kmečkih mladini. V novem šolskem poslopiu so urejene tudi kopalne kabine s prhami in se v zimskem času osobito nekateri razredi kaj pridno poslužujejo te dobrobiti.

Polikliniko upravlja sestra pomočnica gđ. Leopoldina Kopačeva. Vsak tork se vozi iz Ljubljane zdravnica higijenskega zavoda, ga. dr. Kristan-Lunaček Slava. Mučno je to večno romanje za zdravico, kratak je dan za pregledovanje, zato bi bilo umestno nastavitvi stalnega zdravnika za polikliniko, kar bi se dalo morda združiti s funkcijo zdravnika zdravstvene občine.

V preteklem šolskem letu je bil pregledan 4101 dijak oz. dijakinja, šteto od I. razreda osnovne šole do VIII. gimnazije in

— Ne prevaži.

— Zakaj?

Sinclair Lewis skomigne z rameni; Zanimajmo redko v kino.

— In vendar so vaše knjige pisane tako živo, kakor bi bile filmi?

— Morda je to opazovalna nadarjenost, ni pa to niti posebno odkritje, niti namen.

— Ste bili zadovoljni s svojim romanom v filmu?

— Popolnoma. To je eden najlepših filmov, kar sem jih kdaj videl. Tehnično je film brezhiben in interpretacija je izborna. »Arrowsmith« v filmu je docela leto, kar sem imel pred očmi, ko sem pisal roman. Nikjer se film ni oddaljil od dejanja v romanu. To je pa samo izjemen primer.

— In vendar imate radi filma?

— Tega ne trdim. Dejal sem samo, da redko zahajam v kino.

— Ameriški filmi nam ne pokažejo mnogo iz ameriške narave in krajin.

— Namprotno, vidite jih več, nego si mislite. Afriške krajine, ki jih občudujete v filmu, so posnete v Ameriki prav tako, kakor anemajo Alpe v Rocky Mountains. Pri nas imamo vse potrebne krajine. Iz naših filmov spoznate Ameriko mnogo bolje, nego si mislite. Samo Američani vam ostanejo neznan. Lahko občudujete, da jih ne vidite v filmu pogostejše takih, kakršni so v resnici. Dočim vam pod etiketo tujih krajin kažejo pravo lice Amerike, vam kažejo pod Američani v filmu druge ljudi. Če bi vam film pokazal prave Američane, bi spoznali, da je v tem, kar ste vajeni označevati za tipično ameriško, samo evropska mentaliteta nekaterih igralcev in producentov.



Dražba kostanjarskih prostorov

Ljubljana, 1. oktobra.

Mestni gospodarski urad je sestavil obširen referat, kako v Zagrebu oddajajo na javni dražbi prostore za kostanjarske, ker nekateri dosti zaslužijo in prostore prav lahko tudi dobičku primerno plačajo. Na dražbi v Zagrebu se je vedno zbrale ogromno kostanjarske, ki so prav nekolegijalno neusmiljeno dražijo prostore drug drugemu, da zagrebaška občina dobi na ta način v primeri z Ljubljano naravnost veličansko vsoto za kostanjarske prostore. Pravi, res podpora in skorjice kruha potrebni reveži pa seveda niti licitirajo ne morejo, ker pač nimajo denarja. Na dražbo sicer prihajajo le revni ljudje, ki so pa pogosto le slamanati možje premožnih izkoriščevalcev siromašnih kostanjarske, tako da je revežem pomagano le prav malo ali pa nič.

Tudi na našem magistratu so gospodje v srcu za to, da bi se prišlo do javne dražbe kostanjarskih prostorov, ker bi z njo odpadel socialen moment oddaje teh prostorov, ki z njo občina podpira siromake, vendar je pa kriza tako velika, da tudi mestna občina mora na vseh straneh iskati dohodkov. Tako so sinoči na gremajalni seji po salomonsko razsodili in ostali pri dobrotljivosti, da sicer ne bo dražbe, pač bodo pa najugodnejša mesta, namreč pred franciskani, pred Emono in pred kinom Matico, oddana znatno dražje kakor doslej, ker ti prostori tudi neprimeroma več donosajo kot drugi. V glavnem je mestni gremij torej vendar odločil v korist revežem, da jim vsaj s težkim zaslužkom in s prezebanjem ob žerjavici omogoči prebiti hudo zimo.

Znamenita vas

Trebnje, 30. septembra.

Naša ožja Dolenjska s svojim središčem v Trebnju se ponaša z nemalo zanimivostmi. Lepi kraji, priključljiva okolica in vedno prijazni Dolenjci te, prijatelji, namah osvoje. Najlepši je pač kotiček teh zelenih gričev in livad, lepih, sedaj v jeseni vabljivih vinskih gor, kjer se blesti tisoče in tisoče grozdov, ki so od daleč kakor vrtnice sredi zelenja in kažejo, da je letina prav zadovoljiva. Možaki in fantje se pripravljajo v gorah na trgatve, od jutra do mraka so v gorici, pogosto mimoidočega človeka, mu radi prodajo nekaj grozdov, potem pa zapojejo in zavriskujejo, da jih čujejo žene in dekleta tja dol v dolino v domačo vas...

V tem idilično-romantičnem kotu stoji prav zanimiva vas. Trebnjanci so na njo prav radi ponosni. Pa kako tudi ne? Komaj 10 minut od Trebnjega leži oddaljena Kamna gora ali Vinagorica. Popotnik, ki potuje iz Trebnjega proti Novemu mestu ali obratno, niti ne sanja, milno kako veliki dostojanstvenikov-vaščanov je pesačil alj pa se voziral in gotovo si bo vasko drugič pobližje ogledal. Z nedoljškim izletnikom turistom do Trebnjega in potem peš do te res znamenite vasi in potem še dalje v gorice in dan bo ostal svetel med spomnili na izlete med Dolenjci...

Redek primer je nanesel, da v tej vasi izdehuje najboljši in največje polhisto naš ugledni mizar Redek. Zato ni čuda, da je Sapa poskrbel, da je raznesla sapa po vsem svetu glas o našem dobrem m'zarju in da so se na mah vzele v to vas najznamenitejše glave današnjega ukazujočega sveta. Lično hišico si je postavil v vasi kak kmalu Cesar in zavladal je na složno vasko. Spoštujemo svojega vladarja ljudje in ga ljubijo saj Cesarjeva družina ne pobira nobenih davkov in drugih takih neobdobjih. Se bolj je sapa zapilala in Sapa je ponesel glas o Redku in Cesarju se naprej. In že se je naselil v vas, kot dober oče in varuh vseh š. Papež. Kakor družina Cesarjeva tako, tudi družina Papeževa uživa v tej vasi oni redki glas po svojih dobrotah kakor ga malkotera družina teh imen. Vas sama postaja zanimivejša od trenutka do trenutka. Krajša jim čas v teh težkih dneh gospodarske krize vrli Zakrajšek, ki vedno skrbi, da pride v vas tudi kaj svetlega. Kupuje od svojih znamenitih sosedov in prodaja zopet naprej vseh vrst mizarske in vladarske pridelke in večkrat je pri tej kupčiji bolj papeški od Papeža ali Cesarja z Redkom vred sam. Vaščani so bili do nedavnega srečni in zadovoljni. Pa je že škoda poskrbel, da se je njegovo ime prav kmalu uveljavilo. Veliko škodo je utrpel marljiv nadangel Gabriel, ki je sukal nad svojimi vaščani namesto meča pravice skraj in pa krojaški meter, našel pa ni niti pravice, niti resnice, še manj pa redkih strganih vladarskih hlač in mora se je izseliti.

Zato je res škoda, da je Redek slučaj nanesel, da sta Papež in Cesar brez varuha Gabrielja in da Sapa skrbi, da jim Zakrajšek za-krajša čas tedaj, ko ga niti najmanj ne žele!

Pa naj kdo reče, da vas s svojimi prebivalci ni znamenita in vredna poročevalnega poroca.

Mihail Zoščenko:

V kinu

Ne grajam gledališča, ne jezim se nani. Toda kino je vendar le boljše. To dvoje se sploh ne da primerjati. Že to, da je kino udobnejše od gledališča. Recimo: ni se vam treba slati — koliko drobiža prihranite tu! Niti brite si človeku ni treba — v temi nihče ne vidi, da si kosmat.

Samo s tem vstopom v dvorano je križ v kinu. Lahko vas do smrti zmečkajo. Drugače je pa vse dobro. In kaj vse človek vidi!

Za god moje žene sva šla skupaj v kino gledat novo dramo. Kupila sva vstopnici in čakala v veži. Ljudi se je kar trlo. Vse se je prerivalo in gnetlo pred vrati. Slednjič so se vrata v dvorano odprla in gospodična na pragu je zaklicala:

— Izvolite, kar naprej, prosim!
Prvi hip še ni bilo tako strašno. Ko smo se pa prerinili do vrat, je naenkrat nastal nekakšen klopčič. Prednji niso mogli naprej, zadnji so pa na vso moč pritiskali na nje.

Kar me je stisnilo in odneslo na desno, mojo ženo pa na levo. Obracal sem se in zvičal, da bi prišel do nje, pa je bil ves moj trud zaman. In na-

enkrat so me potisnili k samim vratom, da so mi kar rebra zaškrpala; mislil sem že, da bom vrzel vrata s tečajev.

— Ljudje božji! — sem zaklical obupano, — počasi, počasi!... Saj utegnemo polomiti vrata.

Toda to ni nič pomagalo. Da bo nesreča še večja, je pritisnil od zadaj name nekakšen vojak; sunil sem ga z nogo, kolikor sem jo mogel iztrgati iz klešč gneče, pa je še bolj pritisnil v moj hrbet. Tako so me stiskali od spredaj in od zadaj, naenkrat so me pa dvignili kvišku; hotel sem si z glavo priboriti pot naprej, pa ni šlo. Kar sem opazil, da se ne bom mogel ločiti od teh vrazjih vrat. Hlače so se mi bile nekje zatakile, z žepom sem se bil ujel za kljuko in obvisel na nji.

— Ljudje božji! — sem zaklical... — pomagajte!... Tu visi človek na kljuki, vi se pa še ne zmenite ne zanj.

Vse zaman. Še smejejo se mi, tepci neumni, in kriče name:

— Pa se snemite s kljuke, prijatelji, če ste obviseli na nji. Oni zadnji so tudi hoteli priti do vrat.

Toda kako naj se snamem, ko pa visim v zraku, od vseh strani stisnjen, a rok nimam prostih? Že čutim in slišim, kako blago mojih nesrečnih hlač

popušča in se tga.

— Počakaite no malo, strele božje! — sem zaklical na ves glas. — Saj vidite, da visim tu na kljuki; naj me no kdo sname! Ob hlače bom, če se me ne usmilite!

Toda nihče me ni poslušal, nikogar ni zanimal moj kočljiv položaj.

— Gospodična, — sem se obrnil ves iz sebe na biljeterko na pragu. — pomagajte mi no malo, saj me bodo še slekli iz hlač.

Toda gospodična se v gneči še sama ne more ganiti, vsa posmehla je že sirota, težko sope, brez moči je proti tolikemu navaht. Moje hlače jo v tako obupnem položaju še najraje zanimajo.

Čez nekaj časa sem se pa vendarle malo razgibal. Med vrati je postalo svobodnejše in tudi sam sem svobodnejše dihal. Naenkrat se mi je zazdelo, da je kljuka kar sama nekam popuščila. Stal sem zopet na tleh. Pogledam, kaj je s hlačami... Se se me drže... Tedaj pa vidim, o groza!... Ena hlačnica od žepa do kolena je razparana na dve polovici... To je storila ta vrazja kljuka! Napravim nekaj korakov, razparana hlačnica vihra liki jadrnica.

Z veliko težavo sem našel še meso, srečno sem našel tudi ženo. Tja k

orkestru sva se morala stisniti. In še hvala bogu, da so takoj ugasnili luči in da se je začela predstava. Toda z ženo nisva imela pravega razumevanja za dramo, ki se je razvijala pred nama na filmskem platnu...

V temi sva ogledovala moje težko ranjene hlače. Ki sem jih z ženinom pomočjo spenjal. K sreči je imela žena s seboj dve varnostni igli, a dobrodušna dama, sedeča kraj nje, je našla v svoji obleki in mi dala štiri. Poleg tega sem pa našel med odmorom na tleh še kosček motvoza. Prišel mi je zelo prav.

Tako smo razparano hlačnico za silo speh in zvezali. Drugi polovici drame bi bila z ženo že lahko posvetila dolžno pozornost, toda predno sva se malo vživela v razpoloženje, je bila predstava končana. No, potem sva jo pa mahnila naravnost domov. Kam pa naj bi jo mahnil v takih hlačah?

Moje edine hlače še zdaj nosijo strašne sledove tistega dramatičnega dogodka v kinu. Prosim vas, do novih hlač nas eden ne pride tako lahko.

Toda kaj pomaga vse to! Navzlic temu ne dovolim zabavljati na kino. Ne grajam gledališča. Toda vendar je le kino — ne, to dvoje se sploh ne da primerjati!

Vprašanje seksualne reforme

Centralni problem ni več znanstveno spoznanje, temveč morala

Mednarodni seksuološki kongres v Brnu je končal svoje delo in človek se mora čuditi, da je bilo po svetu tako malo zanimanja zanj. O vsem mogočem razpravljam v dnevnem tisku, dolga poročila pišemo o konjskih dirkah in živinskih razstavah, skrbimo za konje, govedo, pse in mačke plemenite pasme, le za človeka se tako malo zmenimo, da ni čuda, da ustroj naše družbe na vseh koncih in krajih poka. Človek bi moral ne samo na jeziku, temveč tudi v resnici dominirati nad stvarstvom. Vso skrb bi moral posvečati v prvi vrsti sebi, proučevati vse, karkoli je z njim v zvezi, zlasti pa skrbeti, da dobimo zdrav, krepak in odporen rod. In tu je seksualno življenje tisto polje, ki ga je treba najprej razorati, ker je

žal še vedno pusta ledina.

Ima baš zato se človek tako čudi, da mednarodni seksuološki kongres ni našel večjega odmeva.

Po kongresu se je oglašil le češkoslovaški učenjak dr. Belehradek z zelo zanimivim člankom o seksualni reformi. Evo, kaj pravi: Za nobeno drugo svojih fizioloških funkcij se ne zani- ma človek tako, kakor za svoj spol. Spolna vprašanja so bila že od pradednih časov predmet cerkvenih inter- resov in nobena cerkev ni pozabila se- staviti točnih predpisov glede bogu- ljubelega spolnega življenja. Spol je bil in je še zdaj

najmočnejša gibalna sila umetniškega ustvarjanja,

spolne probleme obravnavamo tudi iz filozofskih in političnih vidikov in šele razmeroma pozno prihaja v njih do be- sede tudi veda.

V kratkem članku se niti strokovno ne da povedati, kaj vse sta našla človeška biologija in medicina novega na polju spolnih pojavov in kaj vse smatra veda za neobhodno potrebno izpremeniti v spolnem življenju človeka. Treba je pa očitati človeku, da ne uboga narave in da je še vedno pro- stovoljno bolj pod vplivom praznovjer- ja, predsodkov, zmot in nevednosti, kakor pa da bi poslušal dobre nasve- te, ki mu jih daje veda. Učenjaki so odkrili celo vrsto učinkovitih sredstev proti spolnim boleznim in če bi člove- štvu hotelo, bi bilo lahko že rešeno teh bolezni. Toda ono noče, kajti na- vzlic napredku znanosti število spolno bolnih ni bistveno padlo.

Veda je našla tudi zanesljiva sred- stva, ki se z njimi lahko prepreči spo- četje, kljub temu pa umirajo po svetu vsako leto stotine mladih žen na po- sledicah

mazaške odprave telesnega plodu.

Znanost je proučila že zelo mnogo ta- ko zvanih dednih bolezni in pokazala je, po kakšnih zakonih se prenašajo s pokolenja na pokolenje. Kljub temu se pa še vedno rede otroci z dedno sle- poto, z dedno gluhostjo, z dedno slaboumnostjo, z dednimi nagibnji k zločinom in z drugimi podedovanimi hibi, ki bi se dale znatno omejiti in praktično zatreti, če bi hotelo člove- štvu

izpolnjevati vsaj minimalne zahteve moderne evgenike.

Veda je človeka v zadostni meri po- učila, da spravi starši z aktivno tu- berkulozo, spolnimi boleznimi ali pod- vrženi alkoholizmu na svet bolne in manjvredne otroke, kljub temu pa v večini držav ni nikogar, ki bi takim ljudem zabranil sklepati zakonsko zve- zo ali sploh spravljati na svet otroke. Veda je dokazala, da so nekateri ab- normalni, čeprav bežni načini spolnih funkcij, ki jih proglašajo praznovjerne za škodljive zdravju, brez škodljivih po- sledic, toda ni se še posrečilo zamašiti ust onim, ki neodgovorno širijo med mladino nepotreben in škodljiv strah pred takim načinom spolnega življen- ja.

Spolno življenje ima zasebno stran, tičoč se človeka kot poedince, ki pre- življa svojo lastno eksistenco, pa tudi javno stran, ki se tiče posledice poedin- čevih spolnih funkcij za druge poedin- ce, pa naj bodo že prejšnji ali bodoči. In baš v tej javni, družabni strani spo- lnosti, ki je, kakor jasno sledi iz biolo- škega pomena spola, obenem njena važnejša stran, je

človeštvo še vedno skrajno zanemar- jeno

in prizadevanje znanosti gre v prvi vrsti za odstranitev družabnih hib, iz- virajočih iz človekovega spolnega živ- ljenja. Prej se je družba zanimala sa- mo za zasebno stran spolnosti in je do- ločala v obliki raznih odredb in pre- pisov, kako mora ali kako ne sme člo- vek spolno živeti, da bo huj bogu. Ta interes družbe na človekovem zaseb- nem življenju je bil in je neutemeljen, ker je za zboljšanje človeštva brez po- mena. Zato se človeška družba prej sploh ni brigala za posledice spolnega življenja za celoto in je trpela, ve- činoma pa trpi še zdaj, družabne hibe, ki smo glavne med njimi že omenili.

Družba bi se morala manj vmeša- vati v zasebno spolno življenje, pač bi pa morala zastaviti vse svoje sile za zboljšanje družabnih posledic spolnosti.

In za tem ciljem tudi stremi prizade- vanje sodobnih reformatorjev spolno- sti. Ne gre toliko za to, da bi poučili človeka o njegovih zasebnih spolnih zadevah, kolikor za to, da modeliramo javno mnenje v spolnih vprašanjih po stanju vede. Veselje je videti, da lahko zdaj o tako zvanih kočljivih vprašanjih govorimo javno in brez sramu, kajti že v tem je velik napredek. Zeleti bi pa bilo, da bi se oni, ki čutijo za to sposobnost in pogum, otresli prisesev, ki pod masko vede brskajo po teh

Zarota proti Krilenku

Sovjetska državna politična upra- va, zloglasna čezvičajka, ima poseben otelek, ki skrbi za varnost najodličnej- ših mož. Imenuje se tajni operacijski oddelk. Letos po novem letu je bil ta oddelk obveščen, da se pripravlja atentat na vrhovnega državnega tožil- ca Krilenka. Zarota je bila pa organizir- ana tako spretno, da je niti agenti čez- vičajke niso mogli odkriti. Ugotovili so samo, da je prišel iz inozemstva v Moskvo nekdo, ki mu je poverjen aten- tat na Krilenka. Ves aparat tajnega operacijskega oddelka je bil na nogah. In Krilenka so na vsakem koraku spremljali tajni agenti. Na sodišče se je vozil v spremstvu tajnih agentov, često je menjaval avtomobile in več- krat ni prenočeval doma. Atentat so pričakovali vsak hip. Ni bilo dvoma, da bodo sodelovali ljudje iz njegove okolice. Znano je, da ima Krilenko so-



vražnike tudi med člani čezvičajke. Mož to ve in nikoli ne hodi brez re- volverja. Rešilo ga je naključje. Sredi februarja je hotel prispeti iz Finske v Rusijo neki Sergej Volomin- ski. Bil je ustrejen, pri nem so našli naslove dogovorjenih stanovanj v Le- ningradu in Moskvi. Tam so napravili hišne preiskave in aretirali več osum- ljencev. Ko so aretirali zdravnico Mar- jo Stebelsko na Arbatu v Moskvi, so našli zapisnike o tajnih sejah. Zarotni- ki so se sestajali v ambulatoriju neke bolnice, kjer so se posvetovali o aten- tatu. Krilenka bi morala umoriti hči nekega vseučiliškega profesorja. Are- tirali so 52 osumljencev, med njimi več žensk. Ustreljenih je bilo 16 moških in tri ženske. Usoda drugih se še ni od- ločila. Vsak dan morajo poročati o pre- iskavi Stalinu. Noben aretiranec ni ni- česar priznal in nikogar izdal. Politič- na uprava je prepričana, da še ni are- tirala vseh zarotnikov.

Gore in človeška kri

Najboljši dokaz, kako se zna člove- ško telo vsemu prilagoditi, je hrab. Člo- vek, ki se napoti na visoke gore, ka- kor so Alpe v Evropi, Andi v Ameriki in Himalaja v Aziji, dobi v višini nad 4000 m bolezen. Bolezen povzroča re- dek zrak, ki je v njem manj kisika, ne- go v zraku v dolinah. Človeško telo si pa kmalu opomore, in sicer na ta na- čin, da začno krvotvorni organi, ki jih draži pomanjkanje kisika, izdelovati in pošiljati v krvni obtok veliko množino rdečih krvnih teles, baš onih delev, ki sprejemajo kisik iz zraka. Če zado- stuje v zraku z normalno vsebino kisika okrog 5 milijonov rdečih krvnih teles v enem kubičnem milimetru krvi za to, da dobi vse tkivo zadostno množino kisika, ne zadostuje ta množina v gor- skem zraku, ki ima kisika vedno manj. Zato se število rdečih krvnih teles naglo množi, kajti velika množina teh teles načrpa tudi iz redkega zraka po- trebno količino kisika.

V tem je tudi zapodena ena izmed zdravilnih lastnosti gorskega zraka. Ta pojav so opazovali in proučevali eks- pedicije, ki so se hotele vzpeti na naj- višjo goro sveta Gaurisankar v Hima- laji. Prejšnje izkušnje, da sveža jetra in jetni ekstrakt zelo podpirajo delo- vanje krvotvornih organov in jih tudi vzpodbujajo k večji proizvodnji rdečih krvnih teles, so s pridom uporabili tudi člani teh ekspedicij. Nad 4000 m visoko v gorah so jedli jetni ekstrakt in ved- no z dobrih posledicami, kajti vsi so

stvarili samo zato, da zadostijo svo- jim osebnim interesom.

Veda pa ne more storiti za člove- ka več, nego dela doslej, in nima mo- žnosti prisiliti človeštvo, da bi žive- lo po njenih spoznanjih. Manjka nekaj, kar bi bilo posrednik med vedo in tr- pečo družbo. To nekaj je morala, zla- sti morala glede na družbo. V vpraša- njuh praktične morale pa razvoj člove- ka žal ni šel toliko na levo, kolikor je napredovalo človeško znanje. Morala še vedno caplja za vedo. Zato je tre- ba priznati, da zdaj centralni problem seksualne reforme ni več znanstveno spoznanje, temveč morala. Ne bojim se izreči teh besed z vsem poudarkom in z zavestno odgovornostjo znanstvenika, in ne verujem, da se bo človeštvo po- boljalo v svoji seksualnosti pod vpli- vom vede same. Najprej mora zbol- šati svoj morali občutek do družbe, zlasti do bodočih pokolenj.

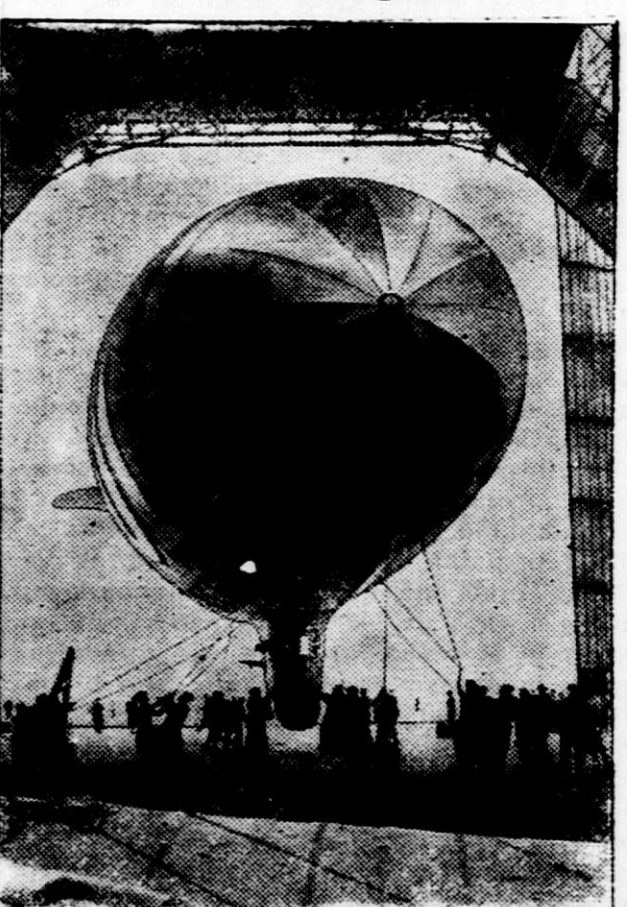
prenašali visokogorski zrak mnogo la- žje, kakor prej in gorska bolezen jih ni več tako mučila.

Ruska emigracija

Društvo narodov je zbralo zanimi- ve podatke o ruski emigraciji, ki je raz- tresena po 30 državah. Točne podatke je dobilo DN samo iz Belgije, Bolgari- je, Italije, Madžarske, Avstrije in Švi- ce, iz drugih držav pa samo približne, ki so pa skoraj točni, v kolikor ruska emigracija ne podlega fluktuaciji kot posledici težkih gospodarskih razmer. Letos 1. septembra je štela ruska emi- gracija 844.000 glav, armenska pa 160 tisoč, skupaj torej 1.010.000. Od tega odpade največ na Francijo, in sicer 400.000, na Sirijo 131.000, na Kitajsko 38.000, na Poljsko 90.000, na Rumunijo 70.000, na Nemčijo 50.000, na Bolgari- jo 31.000, na Jugoslavijo 29.000, na Gr- čijo 28.000, na Estonsko 16.000, na Fin- sko 15.000, na Latvijo 14.000, na Če- škoslovaško 10.500, na Belgijo 8389, na Litvo 8000, na Madžarsko 4751, na Italijo 1154, na Istanbul (bivša Turčija) 1500, na Švedsko 1000, na mesto Gdansk 800, na Španijo 500, na Dansko 300. Iz Anglije DN ni dobilo novih po- datkov, po zadnjih je bilo pa samo v Londonu okrog 4000 Rusov. Na otoku Cipru je 40 ruskih emigrantov, v Iraku 28, v Palestini 30.

Val emigracije se je od letošnje po- mladitve preteče dvignil v Rumunijo, ka- mor prihajajo begunci preko Dnestra. Nabralo se jih je že nad 2000, 580 jih je preskrbela rumunska vlada, za druge je pa moralo poskrbeti DN. Iz Nanse- novega fonda so votirali za nove ruske emigrante 8000 švicarskih frankov. V Zedinjenih državah ruskih emigrantov zdaj prav za prav ni, ker so skoraj že vsi sprejeli ameriško državljanstvo. V Južno Ameriko je prispelo zadnje leto okrog 800 novih ruskih emigrantov iz Mandžurije. Med emigracijo je seveda tudi mnogo brezposelnih, in sicer 129 tisoč Rusov in 26 tisoč Armencev. Za delo nesposobnih bolnih, starih invali- dov in otrok je med Rusi 32.000, med Armenci pa 11.000, od teh ruskih otrok 11.910, armenskih pa 3556.

Nov zrakoplov



V primeri s Zeppelinom je ta zrakoplov prava orehova lupina. Leti s hitrostjo 80 km na uro.

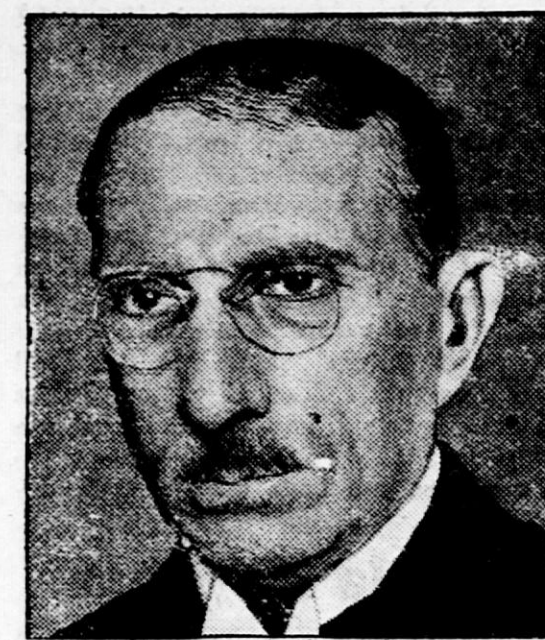
Kremlj popravljajo

Največjo zgodovinsko znamenitost carske Rusije, moskovski Kremlj, zdaj popravljajo. Popravljajo zlasti zuna- njost cerkva in odstranjujejo večinoma to, kar je bilo sezidano v 17., 18. in 19. stoletju. Pod ometom Arhangelske cer- kve, zgrajene v začetku 16. stoletja, so našli zanimive arhitektonske okraske, v portalu pa dragocene slike iz 16. sto- letja. Popravljajo tudi okna katedral in freske, ki jih je hotelo svojčas popravi- ti že moskovsko arheološko društvo. Popraviti hočejo tudi zvonik Ivana Ve- likega. Slavni Uspenski sabor, kjer so kronali ruske care, je bil zgrajen v drugi polovici 15. stoletja iz belega kam- na in je še zelo dobro ohranjen. V ka- tedrali restavrirajo zdaj stenske slike iz 17. stoletja.

Zlate kupole katedral in zvonik Iva- na Velikega, ki so sčasoma potemtele, zdaj sjažajo in obnavljajo. Popravljajo tudi tako zvano granitno palačo in pa- lačo patrijarhov z domačo kapelico 12 apostolov. Na zvonikih in stolpih Krem-

la popravljajo stare strehe iz 17. sto- letja. Odstraniti hočejo mnoga stranska poslopja iz poznejše dobe, da ne bodo več motila krasne arhitektonske in ar- heološke celote. V Kremlju je zaposlen cel štab učenjakov in arhitektov.

Bivši prezident Braziliije



Dr. Arturo Bernardes, bivši brazilski zvez- ni prezident, ki so ga uporne čete v državi Minas Giraes ujele.

Ljubezen nad vse

V Franciji imajo krasen grad, ki je pa nekoliko zgorel svoj cilj. Lastnica ga je pred leti izročila v dosmrtni pen- zionat starih generalov, diplomatov in drugih visokih gospodov. Plemenita dama iz Louvenziennesa je v oporoki zapustila grad francoski akademiji, po- leg tega pa še 100.000 frankov letne rente za vzdrževanje poslopja in slu- žinčadi. Po pogojih v oporoki dorežni- ve dame bi moralo predsedstvo akade- mije vedno določiti štiri stare genera- le in štiri upokojene diplomate, razne učenjake ali pa za domovino zaslužne može, da bi v krasnem gradu sredi ro- mantične krajine preživeli v miru in udobstvu zadnje dni svojega življenja. Plemenita dobitnica je pa določila tu- di pogoje, ki jih moški zelo težko izpol- ni, čeprav je star.

Moški, ki hoče preživeti zadnja leta svojega življenja v tem gradu, mora biti star samec ali pa vsaj vdovec. To bi še ne bilo tako hudo, kajti starih samcev in vdovcev je tudi v Franciji dovolj. Bolj gre zaslužnim »nesmrtni- kom« za nohte drugi pogoji, da namreč prebivalci gradu ne smejo imeti nobe- nega ljubavnega razmerja. Plemenita dama je gotovo mislila, da mora člo- vek na stara leta samo počivati in če že počiva, naj počiva pošteno. Starih samcev in vdovcev se je priglasi- lo več, nego bi jih mogli sprejeti, čim so pa zvedeli za drugi pogoj oporoke, so se raje odrekli udobnemu in prijetnemu življenju, kakor pa da bi prišli ob vse, kar more vsaj nekoliko ogreti staro kri. Nikogar ni bilo, ki bi hotel prebivati v gradu. In tako stoji grad sedaj prazen.

Mišji teden

Angleško poljedelsko ministrstvo je obvestilo vse hišne posestnike po me- stih in po deželi, da se prične 7. no- vembra teden pokončavanja miši, ki delajo v Angliji ogromno škodo. Po približni cenitvi je v Angliji nad 40 mi- lijonov teh škodljivih glodalcev in vsak napravi za 100 Din škode na leto. Vsa- ko leto posvete Angleži en teden po- končavanju miši, ki jih pobijejo pri- bližno en milijon tako, da bi bile po- končane vse, če bi trajala vojna proti njim nepretrgoma vse leto.

Pokončavanja miši se udeležujejo okrog 6500 občinskih uslužbencev in ve- čitisoč članov »mišjih klubov«. Po- ljedelsko ministrstvo opozarja na za- kon, ki nalaga lastnikom nepremičn- osti dolžnost omejitvi razmnoževanje miši in določa za kršitev 4000 Din globe. Te- ga zakona se bodo zdaj zelo strogo držali. Ministrstvo je izdalo tudi po- sebno propagandno brošuro in pripra- vi- lo film, ki kaže ljudem, kako je tre- ba pokončavati miši.

Lepota Japonk

Japonke spe v lahkem kimonu in ko vstanejo, se gredo najprej kopat. Po- tem si umijejo obraz, očistijo zobe in odstranijo s posebno deščico jezik ob- logo, potem si pa z majhnim nožič- kom odstranijo iz kože po obrazu mo- rebite dlakice in drugo, kar kvari le- poto kože. Brez pudra in barvila se ne sme pokazati nobeno dekle niti pred svojim očetom, niti pred tujimi ljudmi. Obraz si pa rdeče samo dekleta izpod 20 let. Nad 20 let stare veljajo že za starejše in solidne dame. Čim je Japo- nki nad 30 let, sme nositi samo še kimo- no temno modre barve ali pa z vzorci. Čim se Japonka napudra, obleče kimo- no, in sicer navadno spodaj najlepšo obleko, zgoraj pa slabšo. To je v zvezi s filozofijo Japoncev, ki pravi, da mora biti človeku več ležeče na vsebini, nego na površju in da je treba dajati pred- nost lepoti duše pred lepoto telesa. Po- zimi nosijo Japonke več kimon, kar se vidi samo za vratom, kjer takoj opaziš ovratničke vseh kimon.

Čez kimonu si zaveže Japonka v ob- liki pasu štiri metre tenkega blaga, ki je vanj zavita majhna blazina, kar povzroča, da se njena postava nagiba naprej. Japonci menijo, da se njihovim ženam tako že na zunaj pozna pokoršč- na. Obleka, ki služi Japonki kot sra- ja, se tesno oprijemlje njenih nog in jo ovira v hoji. Zato delajo Japonke zelo kratke korake in se prav za prav raz- korakiti ne morejo. Nam ta hoja ni

všeč, orientalskim narodom se pa zdi zelo lepa. V svobodnem kretanju ovira Japonko močno tudi umetna frizura. Enkrat na teden posveti Japonka fri- zuri najmanj celo dopoldne. Da si po friziranju ne skuštra las, mora Japon- ka ležati dve uri na kosu lesa, ki si ga položi pod glavo. Vrat si vedno močno pudra, ovratnik kimona je zadaj široko odprt.

Daljnepis – telefon

Dva švicarska inženjerja sta si za- mislila zanimivo zvezo normalnega avtomatičnega telefona z daljepisnim aparatom razmeroma enostavne kon- strukcije. V primeru, če se po telefonu poklicani v določenem času ne odzove, se namesto njegovega telefonskega aparata avtomatično sproži daljepisni aparat. V slušalki kličeče telefonske postaje se začuje v presledkih globok glas, ki priča, da je daljepisni aparat zvezan. Dotičnik, ki telefonira, lahko pože ne daljepisni stroj klicane postaje na ta način, da zasluče kolesce svojega normalnega telefonskega aparata in pri obratu dveh določenih števil pritisne aparat na drugi strani odgovarjajoče črke.

S to napravo lahko prenesemo v primeru odsotnosti dotičnega, ki mu hočemo telefonirati, na njegov dom kratko obvestilo. Sistem je sicer neko- liko neroden, ker je treba dvakrat za- sukati kolesce na telefonskem aparatu, da se na drugi strani naštane ena črka, toda za poedine primere, kjer ni mo- goče čakati, je aparat zelo pripraven, zlasti še, ker ni drag.

Orjaški spomenik vojnim žrtvam



V spomin na bitko pri Navarinu so posta- vili Francozi orjaški spomenik, ki se vidi 20 km daleč. Pred spomenikom pretraja vsako leto ob obletnici bitke 25. septembra spominsko svečanost.

Radioprogram

Nedelja, 2. oktobra.

9.30: Prenos cerkvene glasbe; 10: O 10 božjih zapovedih, p. dr. R. Tominec; 10.30: Ing. Pečenko: O streli; 11: Salonski kvintet; 12: Čas, poročila, plošče; 15.15: Kolo- dvorski misijon, gđ. A. Lebarjeva; 15.45: Samospevi Marjana Rusa s spremljevanjem salonskega kvinteta; 16.30: Fredro: Njega- va edina hči, komedija (Ljudski oder); 17.30—18.15: Mladinski pevski zbor »Trbo- veljski slavčiki; 20: Prenos z Dunaja; 20.40: Salonski kvintet; 22: Čas, poročila; 22.15: Magistrov šramel tercet; 23: Napo- ved programa za naslednji dan.

Ponedeljek, 3. oktobra.

12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13: Čas, plošče, borza; 17.30: Salonski kvintet; 18.30: Kozlevar (Esperanto); 19: Dr. Mir- ko Rupel: Srbohrvaščina; 19.30: Zdravstve- na ura: Zdrav in bolan (dr. Ivo Pirč); 20: Prenos opere iz Beograda; 22.30: Čas, po- ročila, napoved programa za naslednji dan.

Torek, 4. oktobra.

11.15: Šolska ura: Uvodna beseda: prof. L. Andree O Slovanu: g. dr. Kolarč (za II. in III. stop.); 12.15: Plošče; 12.45: Dnev- ne vesti; 13: Čas, plošče, borza; 17.30: Sa- lonski kvintet; 18.30: Dr. Ivan Grafenauer: Nemščina; 19: Dr. St. Gogala: Naše duhov- ne zajednice; 19.30: A. Peterlin: Nepremič- nice in vsebinske megle; 20: Ivo Pirčuh: Kako postaneš govornik; 20.30: Prenos iz Zagreba; 22.30: Čas, poročila, napoved pro- grama za naslednji dan.

Sreda, 5. oktobra.

12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13: Čas, plošče, borza; 17.30: Otroški kotiček (gđ. Slavica Vencajz); 18: Salonski kvin- tet; 19: Jos. Vandot: O Milanu Puglju; 19.30: Literarna ura: Jaroslav Durych (Fr. Vodnik); 20: Samospevi g. Drago Žagarja; 20.45: Samospevi gđ. Dragice Sokove; 21.15: Jesenski motivi, izjava salonski kvintet; 22: Čas, poročila; 22.15: Prenos koncerta iz kavarne Zvezda; 23: Napoved programa za naslednji dan.

Četrtek, 6. oktobra.

12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13: Čas, plošče, borza; 17.30: Salonski kvintet; 18.30: Italijanščina (dr. St. Leben); 19: Denar kot merilo za vrednost blaga (profe- sor Pengov); 19.30: Pogovor s poslušalci (prof. Kuret); 20: Alkestis, opera, prenos z Dunaja; 21.10: Pevski kvartet »Glasbene Matice« (gg. Pelan, Premelj, Završan st. in Skalar); 22: Lebarjeva ura. — Pojeta gđ. Majdičeva in g. Sv. Banovec s spremljevanjem orkestra Triglav; 22.45: Čas, po- ročila, napoved programa za naslednji dan.

Da bo življenja pot uspešna ...

Kaj moraš pomniti in po kakšnih navodilih živeti, da pojde vse po sreči

Na Češkem je izšla zanimiva knjiga »Moja pot k uspehu«, delo Čačika-Schellbacha. Iz nje posameznik lahko vzame nekaj za vsakdanje življenje, ne pa tudi pravil in navodil.

Če hočeš pokazati, da imaš trdno voljo in kremenit značaj, se ne smeš nikoli razburiti. Mir, mir in še enkrat mir v vseh prepirih in težavah življenja. Zapomni si: Vedno, kadar se ne znaš obvladati, zmaga tvoj nasprotnik. Imej vedno v mislih lastnost povprečnega človeka, da se ne da obvladati sebi enakim ljudem. V njegovih očeh si mu pa takoj enak, čim se daš v prepripi zapeljati v groboviti celotno v nasilje. Stisni zobe, ostani za vsako ceno miren in obvladaj se.

Če ti poreče nasprotnik kaj žalivega, si misli, da je to zate preizkušnja, kako se znaš obvladati, ki jo pa lahko prestopiš, ker si moč krepke volje. Če te kdo razžali, poišči najprej vzroke žalitve.

Če te kdo nevede razžali, nikar ne reagiraj. Ne smeš se za vsako malenkost čutiti prizadetega, temveč moraš biti vznemirjen nad malenkostnimi žalitvami in zbadanj, ki človeku često nevede in nehoti uidejo, ker ne misli na to, če ti reče kdo kaj neprijetnega, ker si kaj zagrešil, ne smeš misliti, da je to žalitev, temveč resnica. Tudi v takih primerih ne smeš reagirati, ne smeš črtniti niti besedice, temveč priznaj svojo napako in skušaj jo popraviti. Vsak človek greši in

grešiti je človeško.

Če spoznaš in priznaš, da si napravil napako, bo pozabljeno to mnogo prej, nego če bi jo skušal na vse mogoče načine opravičiti ali prikriti.

Ne segaj nikoli po neumnih izgovorih, če si kaj zakrivil, temveč priznaj brez strahu.

Ne boj se, da bi si s tem škodoval ali se ponižal v očeh drugih; nasprotno, ljudje bodo tako spoznali tvojo odkritost in naučili se bodo ceniti te. Če ti v prepripi kdo očita kaj neresničnega, ne bodi takoj užaljen, saj gre često samo za zmoto. Preišči zadevo in poišči vzrok. Z mirnim pojasnjenjem boš več koristil svojemu dobremu imenu in ugledu, nego če bi se takoj razjelil in razburil. Če pa po zadostnem pojasnjenju tvoj nasprotnik ne prekliče svoje izjave, ga pusti pri miru. Delaj se tako, kakor bi sploh ne bil ničesar slišal. Tako boš najprej dosegel, da bo tvoj nasprotnik priznal, da ti je storil krivico.

Če se kdo vpriči tujih ljudih dotakne tvoje časti, zahteva tvoj dober glas, tvoje dostojanstvo in samozavest, da ga takoj pokličeš na odgovor.

To pa moraš storiti mirno in s preudarkom. Če je trditve neutemeljena, in če je takoj ne prekliče, ne delaj dolgih ovinkov, temveč ga takoj toži. S tem dokažeš enkrat za vselej svoji okolici, da ne dovoliš nikomur igrati se s svojim dobrim imenom.

Da dokažeš, da imaš trdno voljo, ne smeš nikomur dati častne besede. Tvoja beseda bodi samo »da« ali »ne«.

Vsaka beseda mora biti častna beseda. Kar objubiš, moraš izpolniti, četudi bi imel od tega škodo. Zato si pa zapomni dober svet, da je treba v življenju čim manj objubljati. Z objubo izgubiš svoj svobodo, ki jo je treba zelo ceniti, ker brez nje je pot k uspehu težka. Saj te nihče ne sili, da komu kaj obetaš, če nečeš sam.

Nikar se ne veži s prepogostimi družabnimi vezmi. Samo predsodek je, da je treba delati s seboj nekaj, kar delajo to tudi drugi. S svojim časom in s svojimi sredstvi razpolagaj sam po svoji volji in preudarku, nikoli pa ne dovoli, da bi razpolagali s tem drugi. Ne smeš pa pasti iz vlog, ne smeš dražiti ljudi, toda tam, kjer se ti zdi neobhodno potrebno in koristno zapravljati čas in denar, imaš besedo samo ti. Saj nisi bedak, si osebnost in zato nisi suženj družabnih dolžnosti.

Ne govori budalosti in nikoli se ne razburjaj zaradi drugih ljudi. Sploh te ne sme zanimati, kaj delajo drugi, kakor tudi ni-

kogar nič ne briga, kaj počneš ti. To velja zlasti za zasebne zadeve drugih ljudi. Če hoče kdo vpriči tebe koga opravičiti, mu vijdno, toda jasno namiguj, da te to sploh ne zanima. Tako se otreseš zlasti licemerjev, ki radi blatijo druge, same da se prikupijo tebi. Na svoji misli imam majhen blok, ki na njem sede tri opice. Ena si tišči usta, druga ušesa, tretja pa miži. Pod njim je napisano: Ne govori, ne poslušaj in ne glej nobenih neumnosti.

Kaj res ni nič pametnejšega, nego vsakokrat govoriti pri brivcu o vremenu? Ali pa pogovarjati se neprestano o davno opravljenih in zastarelih rečeh? Osebnost spoznaš po tem, da dotični

nima časa za malenkosti in budalosti. Ljudje te morajo poznati kot resnega človeka, da ti bodo mogli zaupati. Lahko si vesel in celo razigran, nikoli pa ne smeš prekorajčiti določene meje. Zlasti ne pozabi na to vpriči podrejenih. Kdor razlaga vpriči podrejenih prijatelju dvomne dovtipe, se ne sme čuditi, če izgubi kot predstojnik v očeh svojih podrejenih vse spoštovanje in ugled.

Dokaz kremenitega značaja doprineseš tudi

če govoriš vedno resnico.

Nikoli ne laži iz slabosti. Če ti zdrava pamet veli kaj zamolčati, stori tako. Da se boš lahko držal čiste resnice, se navadi izgovarjati besedico »ne«. Vijdno, toda jasno in odločno izgovorjen »ne« ustavi vsa vprašanja tvoje okolice, dočim daje opravičevanje ali ovinki in negiranje vzpodbudo k novim vprašanjem. Če pride k tebi trgovski potnik ponujat blago, mu nikar ne reči: »Danes ne potrebujem ničesar.« Če dobro veš, da tudi jutri ne boš ničesar potreboval. Če pride potnik znova in če ga zopet odkloniš, se bo po pravici jezil, ker si mu po nepotrebnem kradel čas.

Odgovarjaj tako, da bo tvoj odgovor točen izraz tvoje volje. Zate in tvojo okolico je mnogo boljše, če odgovoriš kratko »ne«, čeprav je to včasih trdo, kakor pa če pustiš ljudi v dobri veri, kar lahko pravi nji in tebi mnogo razočaranj. Z odklonitvijo je tako, kakor z gnlim zobom. Če se zob ne da rešiti, je boljše takoj izdreti ga, ker te bo bolelo samo enkrat. Če pa čakaš in oklevaš, kakor slabše, in se bojiš dati si izdreti zob, boš trpel hudo bolečino, ki bo tem hujša, čim bolj boš

Staršem učeče se mladine

Društvo »Šola in dom« vabi k običnemu zboru, da se določijo smernice bodočega dela

Ljubljana, 1. oktobra.

Na shodu staršev, ki se je vršil decembra minulega leta in na katerem so protestirali starši proti uvedbi celodnevne pouka, se je pokazala nujna potreba, ustanoviti organizacijo, ki naj zastopa interese staršev v vseh šolskih zadevah. Pripravljeni odbor, ki je vodil decembrski shod, je izdelal pravila za tako organizacijo in maja tega leta je bilo ustanovljeno društvo »Šola in dom«.

Glavni namen društva so, da poosepujejo stike med šolo in domom in da pridobi starše za sodelovanje pri celotnem vzgojstvu šolske mladine od najnižje do najvišje stopnje. Za sodelovanje med šolo in domom pa je treba najprej zbirati želje staršev glede šolske uprave in discipline ter duhovne, navstvene in telesne vzgoje. Uspeha pa je pričakovati le tedaj, če bodo starši pravilno poučeni o vseh šolsko-upravnih, didaktičnih in vzgojnih problemih. Temu namenu naj služijo sestanki in predavanja, ki naj bi se vršila v Ljubljani in v vseh krajih odkoder prihajajo dijaki na ljubljansko srednjo in meščansko šolo. Na teh sestankih bo tudi prilika govoriti o lokalnih potrebah in željah. Temu namenu naj bi služili tudi družinskopedagoški list, ki naj bi prinašal načelne razprave o modernih vzgojnih problemih, o modernih organizaciji šol in pouka in o šolsko-upravnih zadevah.

včasih tudi govorila o dragocenih pisnih. — je nadaljeval Milček. — Ne motim se... Nekega dne, v salonu... Paul Vernier je bil pri nji... Prišel sem bil z neko prošnjo, ne spominjam se več, za kaj je šlo. Pač se pa še dobro spominjam, da je pravila Vernieru, da ji je bolezen preprečila najti pisma, ki bi jo bila rešila... Če je mislila ta pisma... Toda kako bi jih bili dobili najhiti starši?...

— Milček. — ga je prekinil Claudinet. — Bojim se zate. Kaj ti pa je?... Ali tudi ti trpiš?... Govoriš sam s seboj... o pismih...

— Da, o pismih, ki je očka Slimak o njih trdil, da jih ima, in... ki so v rdeči torbici... Poznam dobro to torbico, ki jo stric Slimak skrbno skriva; saj sem jo videl.

— Videl si jo, praviš?

— Da, ko tebe ni bilo tu... Nekoč jo je stric Slimak pokazal teti, češ: To je najino starostno zavarovanje.

— In veš, kam sta jo skrila?

— V vozu jo imata, ne vem pa točno, kam sta jo spravila... Sicer pa ne bo težko najti jo, če jo že hočeš imeti... našega pohištva ni toliko...

— Da, potrebujem jo, — je odgovoril Milček odločno. — Videti jo hočem!

VI.

KALVARIJA

Požar v Moissellesu ljudi ni posebnost, razburil. Obisti so bile prepriča-

okleval. Nikar torej ne puščaj svoje okolice v dvomih, temveč pokaj vedno jasno in odločno svojo voljo, čeprav bi moral pri tem izgubiti najboljše prijatelje. Bolje je, če se zapustiš danes z zavestjo, da je zapustil iskrenega in odkritega človeka, kakor da te zapusti pozneje s prepričanjem, da si ga vlekkel samo za nos.

Odkrit značaj pokaj vedno in povsod. Če pojdeš k brivcu in boš videl pri njem polno ljudi, nikar ne reci, da se takoj vrneš, če misliš iti k drugemu brivcu, temveč povej odkrito, da ne moreš čakati. Zakaj, to brivca nič ne briga in ga tudi ne sme brigati. Sploh se odvadi pojasnjevati ljudem, zakaj počneš to ali ono. Mnogi ljudje mislijo, da morajo vsakemu človeku točno pojasniti, zakaj ravnaš tako in ne drugače. Ta iskrenost je skoraj vedno slabost in je

velik greh soper pogoj osebnega vpliva. Človek se s tem nehoti ukloni vplivu drugih ljudi, ne da bi se tega zavedal, poleg tega mu pa odkritost često škoduje. Nihče ni dolžan praviti vzrokov svojega nehanja nikomur, razen predstojnikom ali svoji zakonski polovici (tale je pa močno zastarela!).

Čimbolj si zaprt vase, čim več morajo ljudje misliti o tebi in tvojem početju, tem večji je tvoj osebni vpliv. Tako pride mo do drugega pogoja:

Ne smeš biti za svojo okolico odprta knjiga.

Če hočeš izpolniti ta pogoj, se moraš naučiti molčati. S tem pa ni rečeno, da moraš biti molčeč in skopariti z besedami, kajti to ni odgovarjalo tretjemu pogoj, molčati moraš samo v gotovih primerih, recimo o vsem, kar nameravaš storiti, o svojih namenih in načrtih. Če se ne ravnaš po tem modrem pravilu, izgubiš ne le velik del svoje duševne sile, temveč padeš tudi v očeh svoje okolice, če bi se ti do pičice ne posrečilo vse, kar si prežgodaš obesil na veliki zvoni. Molči torej! Ne povej nikomur, kar nameravaš, kajti s tem dosežeš tem večji učinek, ko uresničiš svoj načrt. Nihče ne sme točno vedeti, pri čem je in kaj je s teboj, kajti samo tako si ohraniš pozornost svoje okolice. Če pa svoji okolici vse poveš in pokažeš, če se ji ne boš mogel neprestano kazati od novih strani, se ne bo nihče več zanimal zate in ljudje se bodo odvrčali od tebe.

Nova senzacija delavskega odra

Ljubljana, 1. oktobra.

Po velikih uspehih, ki jih je že »Delavski odraz« z Delakovo dramatisacijo in režijo »Hlapca Jerneja« v Ljubljani, Zagrebu, Mariboru, Celju in Ptuj, se je vodstvo odra odločilo organizirati redne delavske predstave v gledališki dvorani »Delavske zbornice« v Ljubljani in stalna gostovanja v Zagrebu, Mariboru, Celju in v kolikor bi razmere in čas dopuščala, po vsej Sloveniji. Umetniško vodstvo odra je prevzel režiser erdo Delak, ki s svojim scenografom Ljubljovcem Ravnikarjem, slikarjem genijalnih dizajnov za »Hlapca Jerneja«, neumorno dela na »Svejk«, s katerim obrvi »Delavski odraz« v nedeljo, dne 9. oktobra svojo prvo redno sezono. Haškovega »Svejka« je Delak dramaturško preuredil, zavrel vse balast, dopolnil ga z odlomki iz »Prašvejk« in na novo preuredil, in v predstavo vvrstil odlomke iz raznih priredb Maxa Boda in Hansa Reimanna. Tudi način inscenacije je poenostavljen do skrajnosti, ker si je režiser Delak za Svejka priredil odrski Gibus - sistem. Poleg odra je pa tudi velik del dvorane porzišče. Tu dela slikar Ravnikar s še par pomočniki in v par dneh bo del dvorane prenovljen v praško ulico z gostilnami, ki oski itd. Kakor pri »Hlapcu Jerneju« bo tudi ilustracije vezale posamezne prizore, dizajnovi so delo Ljubljovca Ravnikarja.

Ta predstava »Svejka«, pri kateri bodo sodelovali vsi člani »Delavskega odra«, člani delavske godbe »Zarje«. Ves tehnični aparat, kar ga premore »Delavski odraz«, obeta biti prava senzacija, ker nam bo režiser Delak s svojo prirediteljo libreta po-

muke ne morejo usmrtiti telesa.

Toda če trpi, je to najboljši dokaz, da jo tudi on še vedno ljubi. Da, čutila je to, Ramonovo srce ji še vedno pripada.

In to je tudi prav, saj pripada njeno srce še vedno samo njemu, kakor prvo uro njune združitve, kakor onega dne, ko je bil rojen Milček.

Milček!... Njegov sin! Njegov sin, ki ga je zopet videl, ki ga je tudi on našel.

Zdaj namreč ni mogla več dvomiti, da je ta ubogi, zanemarjen in zavržen deček njen sin. Da, to jo čutilo njeno srce.

In kot da je usoda sčlenila preganjati jo naravnost na rafiniran način, je sinčka zopet izgubila baš v trenutku, ko ga je našla.

Oba, mož in otrok, Ramon in Milček, vsa njena radost, vsa njena sreča je bila tu, pri nji; samo trenutek, pa sta oba zopet izgubila.

Čim je obupana Helena opazila, da je deček izgubljen, je obvestila o tem ravnatelja kaznišnice, ki je takoj uvedel preiskavo.

Preiskali so vso okolico in povpraševali povsod. Nihče ni dečka videl. Nihče ni hotel verjeti, da je bil ugrabljen. Saj niso ljudje videli v sem kraju nobenega potepuha.

— Gromska strela! — je godrnjal

orožniški stražmojster zamišljeno, — temu fantiču je bilo dolgčas, pošteno življenje mu ni dišalo in pobegnil je k starim tovarišem... Brez potepuštva taki fantiči ne morejo živeti.

Se istega dne je prišla komornica Roza Heleni povedati, da je bila v hišici, kjer je stanovala z možem, izvršena tatvina. Izginila ji je bila zlata ura in ves njen skromen nakit.

Tudi Helena je opazila, da ji je izgimilo iz prtičnega salona mnogo dragocenosti.

Roza je že hotela obdolžiti ubogega dečka, pa je začutila, da je šinila gospej v glavo ista misel, in na njenem obrazu je opazila sledove tako globoke bolesti, da je raje molčala.

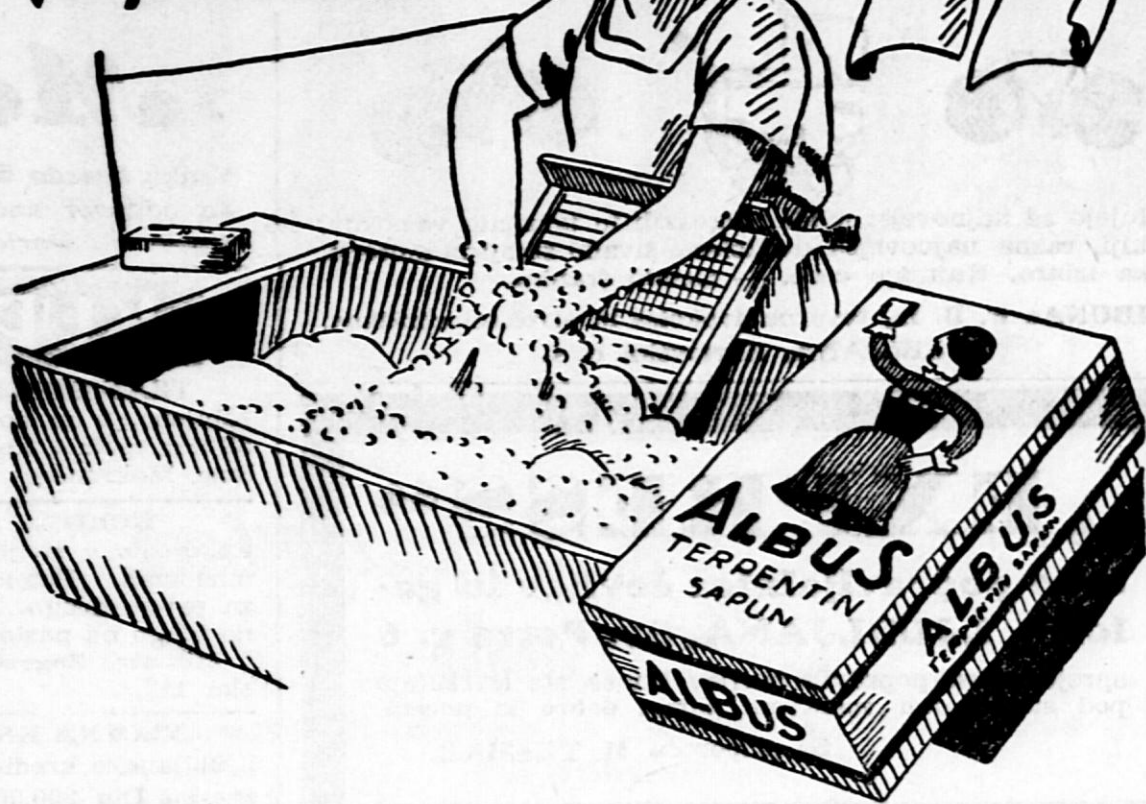
Uboga žena je prosila svojo zvesto komornico, naj tatvino nikomur ne omeni, in objubila ji je izgubo nadomestiti.

Ko je pa ostala sama, je bridko zaplakala.

Njen sin! Dete tako sladkega in jasnega pogleda, ki se je znalo tako nedolžno smehtati, to dete je torej ne-hvaležno, hinavsko, zločinsko?

Ah! Ramon je še preveč točno izpolnil svojo peklenko grozljivo! Dečka se je bila torej že dotaknila pokvarjenost, ozračje zločinstva ga je bilo že okužilo in zdravo ozračje ga ni moglo več izločiti.

Otroško lahko je prati z



ALBUS-terpentinovim milom.
Obilna pena ALBUS-mila v spojitvi z močno nesnago razkrajajočim terpentinom naredi, da je pranje z ALBUS-terpentinovim milom otroško lahko.

do najvišje stopnje brezplačno. Plačati so starši solnino ter visoke takse in razočarani stojijo pred dejstvom, da je pouk na srednjih šolah skrčen!

Na treh ljubljanskih gimnazijah manjka šest in trideset profesorjev, pouk je skrčen za šeststo tedenskih ur in učilnice so do skrajnosti prenatrpane.

O vsem tem bomo govorili na običnem zboru društva »Šola in dom«, zato naj se ga udeležijo vsi starši, ki jim je pri srcu vzgoja, izobrazba in bodočnost njihovih otrok.

Dnevni red 1. Tajnikovo poročilo. 2. Blagajnikovo poročilo. 3. Nadzorstveno poročilo. 4. Sprememba pravil. 5. Volitev predsednika, odbornikov in nadzorstva. 6. Določitev članarine. 7. Referat o našem šolstvu (poročila dir. v p. dr. Dragotin Lončar). 8. Slučajnosti.

Nova senzacija delavskega odra

Ljubljana, 1. oktobra.

Po velikih uspehih, ki jih je že »Delavski odraz« z Delakovo dramatisacijo in režijo »Hlapca Jerneja« v Ljubljani, Zagrebu, Mariboru, Celju in Ptuj, se je vodstvo odra odločilo organizirati redne delavske predstave v gledališki dvorani »Delavske zbornice« v Ljubljani in stalna gostovanja v Zagrebu, Mariboru, Celju in v kolikor bi razmere in čas dopuščala, po vsej Sloveniji. Umetniško vodstvo odra je prevzel režiser erdo Delak, ki s svojim scenografom Ljubljovcem Ravnikarjem, slikarjem genijalnih dizajnov za »Hlapca Jerneja«, neumorno dela na »Svejk«, s katerim obrvi »Delavski odraz« v nedeljo, dne 9. oktobra svojo prvo redno sezono. Haškovega »Svejka« je Delak dramaturško preuredil, zavrel vse balast, dopolnil ga z odlomki iz »Prašvejk« in na novo preuredil, in v predstavo vvrstil odlomke iz raznih priredb Maxa Boda in Hansa Reimanna. Tudi način inscenacije je poenostavljen do skrajnosti, ker si je režiser Delak za Svejka priredil odrski Gibus - sistem. Poleg odra je pa tudi velik del dvorane porzišče. Tu dela slikar Ravnikar s še par pomočniki in v par dneh bo del dvorane prenovljen v praško ulico z gostilnami, ki oski itd. Kakor pri »Hlapcu Jerneju« bo tudi ilustracije vezale posamezne prizore, dizajnovi so delo Ljubljovca Ravnikarja.

Ta predstava »Svejka«, pri kateri bodo sodelovali vsi člani »Delavskega odra«, člani delavske godbe »Zarje«. Ves tehnični aparat, kar ga premore »Delavski odraz«, obeta biti prava senzacija, ker nam bo režiser Delak s svojo prirediteljo libreta po-

muke ne morejo usmrtiti telesa.

Toda če trpi, je to najboljši dokaz, da jo tudi on še vedno ljubi. Da, čutila je to, Ramonovo srce ji še vedno pripada.

In to je tudi prav, saj pripada njeno srce še vedno samo njemu, kakor prvo uro njune združitve, kakor onega dne, ko je bil rojen Milček.

Milček!... Njegov sin! Njegov sin, ki ga je zopet videl, ki ga je tudi on našel.

Zdaj namreč ni mogla več dvomiti, da je ta ubogi, zanemarjen in zavržen deček njen sin. Da, to jo čutilo njeno srce.

In kot da je usoda sčlenila preganjati jo naravnost na rafiniran način, je sinčka zopet izgubila baš v trenutku, ko ga je našla.

Oba, mož in otrok, Ramon in Milček, vsa njena radost, vsa njena sreča je bila tu, pri nji; samo trenutek, pa sta oba zopet izgubila.

Čim je obupana Helena opazila, da je deček izgubljen, je obvestila o tem ravnatelja kaznišnice, ki je takoj uvedel preiskavo.

Preiskali so vso okolico in povpraševali povsod. Nihče ni dečka videl. Nihče ni hotel verjeti, da je bil ugrabljen. Saj niso ljudje videli v sem kraju nobenega potepuha.

— Gromska strela! — je godrnjal

orožniški stražmojster zamišljeno, — temu fantiču je bilo dolgčas, pošteno življenje mu ni dišalo in pobegnil je k starim tovarišem... Brez potepuštva taki fantiči ne morejo živeti.

Se istega dne je prišla komornica Roza Heleni povedati, da je bila v hišici, kjer je stanovala z možem, izvršena tatvina. Izginila ji je bila zlata ura in ves njen skromen nakit.

Tudi Helena je opazila, da ji je izgimilo iz prtičnega salona mnogo dragocenosti.

Roza je že hotela obdolžiti ubogega dečka, pa je začutila, da je šinila gospej v glavo ista misel, in na njenem obrazu je opazila sledove tako globoke bolesti, da je raje molčala.

Uboga žena je prosila svojo zvesto komornico, naj tatvino nikomur ne omeni, in objubila ji je izgubo nadomestiti.

Ko je pa ostala sama, je bridko zaplakala.

Njen sin! Dete tako sladkega in jasnega pogleda, ki se je znalo tako nedolžno smehtati, to dete je torej ne-hvaležno, hinavsko, zločinsko?

Ah! Ramon je še preveč točno izpolnil svojo peklenko grozljivo! Dečka se je bila torej že dotaknila pokvarjenost, ozračje zločinstva ga je bilo že okužilo in zdravo ozračje ga ni moglo več izločiti.

P. Decourcelle: 05

Prokletstvo ljubezni

Roman

In tako so lopovi pomirjeni odšli. Slimak je zaprl za seboj vrata in jih preplazil z verigo.

Komaj so utihli njihovi koraki, sta Milček in Claudinet odprla oči.

— Zakaj sva se pa potuhnila, kakor da spiva? — je vprašal Claudinet. — Da bi mogla pobegniti?

Milček je bil tako zamišljen, da ni takoj odgovoril. Šele čez nekaj časa je zamrmral:

— Ne, danes ne pobegnem... Sicer bi pa tudi ne mogla... Najprej moram dobro razumeti, kaj je Panouille tu govoril. Tisti častnik in Carmen sta bila gotovo znana z dobro gospo. Očka Slimak je govoril o tridesetih tisočkah, ki naj bi jih dobil za pisma, nanašajoča se na te ljudi. Mogla bi jim torej nakopati mnogo zla, če bi jih hoteli odkupiti tako drago... Pisma... Toda gospa Helena...

Claudinet je molče gledal svojega prijatelja in skrbelo ga je, odkod naenkrat ta izprememba.

— Gospa Helena je v Moissellesu

SMUČARJI

Pripravili smo 200 parov smučí, katere prodajamo v predsezoni samo po Din 90.— par. Opozorjamo, da je sedaj tudi čas za vsa popravila, katera izvršimo v najkrajšem času, solidno, hitro!

Za
„ALPINA“ d. z. o. z.
LJUBLJANA, Masarykova c. 14
Stane Šporn



Izdelujejo se najnovejši modeli otroških in igračnih vozíčkov, triciklji, razna najnovejša dvokolesa, šivalni stroji in motorji. Velika izbira. Najnižje cene. — Ceniki franco.

»TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozíčkov, LJUBLJANA, Karlovska c. 4.

„EXPRESS“

brzo popravljavnica čevljev in galoš — LJUBLJANA, Sv. Petra c. 6
sprejema vsa popravila čevljev, ter se ista izvršujejo pod strokovnim vodstvom, hitro, dobro in poceni.
Se priporoča M. TREBAR.



Vezenine — zavese

najnovejši slog, — nizke cene

Matek & Mikeš

LJUBLJANA
(poleg hotela Štrukelj)

Pleskarji, pomočniki pozor!

Prvi tečaj za flodiranje in marmoriranje priredi po dunajskem sistemu meseca decembra t. l. JOS. SCHATTER, slikarstvo in pleskarstvo v Guštanju.

Informacije istotam. — Prijave do 15. oktobra t. l. 3571

Ustanovljeno 1860.

Ustanovljeno 1860.

KAMNOSESKA INDUSTRIJA

Alojzij Vodnik

LJUBLJANA,

(poleg glavnega kolodvora) KOLODVORSKA ULICA 34

Velika zaloga preko 400

NAGROBNIH SPOMENIKOV

vseh oblik in velikosti se razproda po

znižanih cenah,

dokler traja zaloga.

Izdelava novih spomenikov po lastnih načrtih najmodernejših oblik po nizkih cenah. — Sporočite naslov, da vas obišče na domu strokovnjak in izdela načrte po Vaši želji.



Slatinske tablete za hujšanje

Vam vrnejo vitkost, mladost in lepoto, ker raztope in odstranijo preobilno mast.

Tekom enega leta izgubite na teži 8—14 kg.

Doza 100 tablet Din 46.—
Doza 200 tablet Din 74.—

Slatinske tablete proizvaja
LEKARNA MR. BAHOVEC, Ljubljana

Kjer vsa druga sredstva odpovedo, dosežejo Slatinske tablete za hujšanje presenetljiv uspeh.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znamkah. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo. Najmanjši oglas Din 5.—

KUPIM

TRANSMISIJSKO OS
rabljeno, 5 m dolgo in 55 do 58 mm močno, kupi Franc Kolenc, Mokronog. 3628

BUKOVA DRVA
kupujemo v večjih in manjših množinah. Ponudbe, posebno za prvo, drugo, in tretjevrstno blago na naslov: »Korotan i Münzer, Zagreb, Maksimirska 117. 3636

VOZNE KNJIZICE
Ljubljanske kreditne banke do zneska Din 200.000 kupim takoj. — Ponudbe na upravo »Sl. Naroda« pod »Takojšna gotovina 3671«.

FOTOAPARAT
6½×9 ali 9×12, dobro ohranjen, z lečo 6.3 ali 4.5 kupi ing. Freyer v Hrastniku. 3664

PRODAM

JEDILNI KOSTANJ
štajerski, lep in izbran, začnem razpošiljati začetkom oktobra po najnižji dnevni ceni proti povzetju železniška postaja Poljčane. Jožef Korosec, Sveča, pošta Majšperg. 3615

LEPE OREHE
štajerske, od 50 kg naprej po Din 4.50, orehova jedra od 5 kg naprej po Din 15 — razpošilja Josip Verstovšek, Brežice. 3662

OVSENE STROJ. SLAME
dva vagona, prav lepe, ne prešane, na gradu Ptuj, in 2 VAGONA SENA na gradu Hrastovu pri Sv. Lenartu v Slov. Goricah napredaj. Pojasnila daje graščina Zg. Ptuj. 3630

PARNO LOKOMOBIL
s 16.04 m² kurilne ploskve in 6 atm. zaradi povečanja obračta po ugodni ceni prodam. Na ogled pri Guido Tondolo, št. Rupert, Dolenjsko. 3631

ZELEZNO POSTELJO
(nezlomljivo) kompletno, zelo dobro ohranjeno, zaradi pomankanja prostora poceni prodam. Ogleda se Rožna dolina, cesta XIII, št. 3 (nova hiša Jesenšek). 3638

VOZOVE
zapravljivček na peresih, enovprežni kmečki voz in 2 ročni dirni prodam. — Sprejem pa 15 let starega VAJENCA. — F. Kožar, kovač, Domžale. 3663

STANOVANJA

STANOVANJE
2 sob, kuhinje, shrambe, pred-sobe oddam takoj ali z novembrom. Električna in vodovod. — Rožna dolina, Cesta XIII, št. 5.

STANOVANJE
dvosobno, kuhinja, event. tudi kabinet išče zakonski par brez otrok. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Mirna stranica 3655«.



Novosti za damske plašče pravkar došle!

A. & E. Skabernè
Ljubljana

SOSTANOVALCA
sprejem takoj. Rožna dolina, cesta X, št. 25. 3642

SLUŽBE

ZA VSAKO DELO
išče službo gospod, zmožen več jezikov. Nastopi lahko takoj. Ponudbe na upravo lista pod »Vesten/3633«. 3633

GOSPODINJA
čedne zunanosti, dobra kuharica, starost 25—35 let, popolnoma poverljiva, reprezentativna in varčna, lahko nastopi službo takoj po pismenem dogovoru s sliko, ki se jo vrne, v prijaznem trgu. — Frenk Kos, restavracija v Mokronogu. 3657

RAZNO

Fotomaterjem izdela v 3 URAH vse.
Foto Josip Pogačnik, Ljubljana, Mestni trg 5/L. 97/T

RIZLING, BURGUNDEO
najfinejša stara vina, graščinska portugalka — nudi gostilna Tomšič, Šentjakovski trg. 3670

Najcenejši nakup!
KONFEKCIJA — MODA
ANTON PRESKER,
Ljubljana, Sv. Petra cesta 14. 72/T

Vsa pleskarska in soboslikarska dela

izvršuje točno, solidno in po konkurenčnih cenah pod garancijo

družba z o. z.

J. HLEBŠ

pleskarstvo in soboslikarstvo
LJUBLJANA, Mestni trg 19
ali Cankarjevo nabrežje 21.
Telefon 7070.

SLADKEGA SENA
vsako množino, si morete nabaviti. Al. Lakner, Planina pri Rakeku. 3623

MODROCE

otomane, divane, fotelje in vse tapetniške izdelke vam nudi najceneje

IGNACIJ NAROE,
Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 16 (pri Levu) 25/T

BRZOPOPRAVLJALNICA
popravlja čevlje hitro in poceni. — Ljubljana, Selenburgova ul. št. 4, dvorišče. 91/T

TRPEZNI AFRIK MODROCI
samo Din 220.—

spalne fotelje, fino izdelane.
Din 1300.— prodaja



RUD. SEVER,

LJUBLJANA, Marijin trg 2
Telefon 2622

STANOVANJSKE HIŠE
nova poslopja, trgovske hiše kakor tudi vinograd v Halo-zah napredaj. Pojasnila daje agentura G. Pichler, Ptuj, Vošnjakova ulica. 3637

V restavraciji hotela „Metropol“

(MIKLIČ) — se toči izredno dober štajerski vinski mošt

po Din 10.— liter (v kavarni Din 12.—). — Istotam do-bite zopet splošno **priljubljeni „PEKERČAN“**
Cena poprej Din 20.—, sedaj samo Din 14.— liter!

Preberi, če imaš denar!

PRODATI MORAM

svojo zalogo 100 do 150 parov prvovrstnih čevljev vseh vrst, najboljše izdelave in kakovosti — domače delo — oblika najmodernejša, kakor izdelava v tovarnah

PO GLOBOKO ZNIŽANIH CENAH

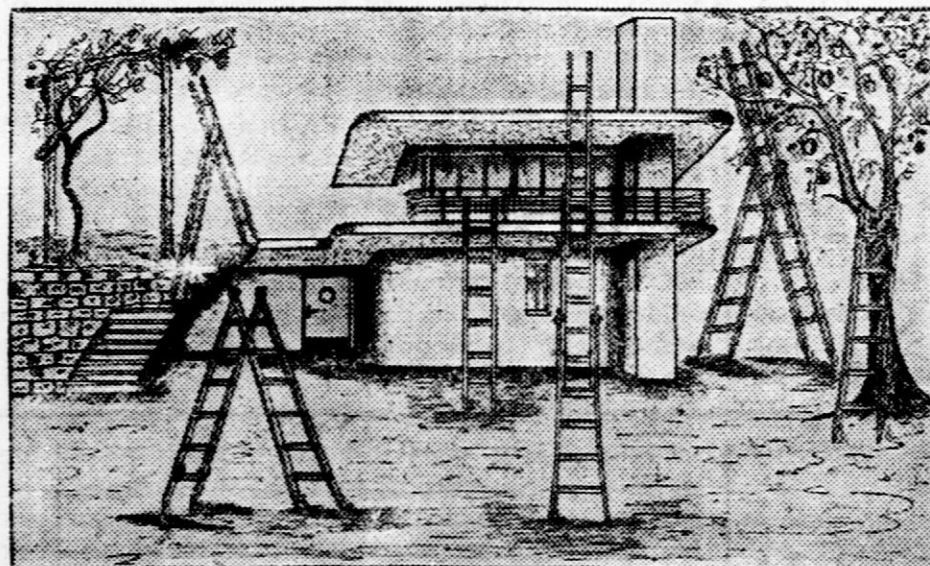
odjemalcu, ki mi bo izbrano blago plačal takoj v gotovini.

KER RABIM DENAR

za kritje svojih obveznosti. Za najboljše blago, domač izdelek, lepo obliko in najnižje cene jamčim. Zato ne zamudite prilike, ter sklenite kupčijo, pri kateri boste mnogo zaslužili! — Cena bo najprimernejša. — Ponudbe na upravo »Slovenskega Naroda« pod »DOLENJSKA/3658«.

TRGOVCI POZOR!

Ni res, da vidite Vi na spodnji sliki šest lestev!



Zakaj? — Zato,

ker morete Vi eno samo mojo tridelno patentirano lestvo postaviti na vse načine, ki Vam jih kaže slika

LESTVA

je vsestransko tako uporabljiva, da Vam nadomestja šest do osem drugih lestev. — Zahtevajte prospekte!

Ign. Repše, tvornica pohištva in patentnih lestev
LJUBLJANA, Dvorni trg 1

Ne odlašajte, ne odklanjajte

prilike, ki Vam v prihodnjih mesecih lahko prinese srečo in in blagostanje. Samo še par dni je časa za nakup srečk državnih razrednih loterij. — 11. in 12. t. m. se bo vršilo že prvo žrebanje. Če boste ostali brez srečke, bo šla sreča mimo Vas.

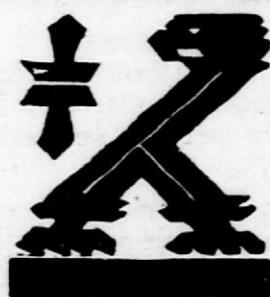
Kupiti jo morete v vseh podružnicah »Jutra« v Mariboru, v Celju, v Trbovljah, v Novem mestu in v Jesenicah.

V Ljubljani jih dobite v obeh oglaširanih oddelkih »Jutra« in v

Zadružni hranilnici r. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

TISKARNA IZVRŠUJE
RAZLIČNE TISKOVINE,
ČASOPISE, DIPLOME,
REVIIJE, VREDNOSTNE
PAPIRJE, KOLEDARJE,
SREČKE, KNJIGE I.T.D.
ENOBARVNI IN VEČ-
BARVNI TISK, PISMA,
RAZGOLEDNICE, SLIKE,
OSMRTNICE, OVITKE,
JEDILNE LISTE, CENIKE,
VIZITKE, RAČUNSKE
ZAKLJUČKE, POROČNA
NAZNAVILA IN VABILA

»LJUBLJANA«



**NARODNA
TISKARNA**

ČE POTREBUJETE TISKOVINE, KATALOGE, PROSPEKTE, TODA SE NE MORETE ODLOČITI V KAKŠNI OBLIKI NAJ SE IZVRŠE, BLAGOVOLITE SE OBRNITI NA NAŠE PODJETJE, KI VAM JE V VSEH POTREBAH IN VPRAŠANJH DRAGEVOLJE NA RAZPOLAGO. — VSA GRAFIČNA DELA SE IZVRŠUJEJO LEPO, SOLIDNO IN TOČNO. CENE ZMERNE — PRORAČUNI IN PONUDBE NA ZAHTEVO ZASTONJ